

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HÍRDETÉSEK:
Egy sorra öt napra ..... 20 fillér.
Minden következő nap ..... 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut. 22. sz.
TÉLEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓSEF.

Szombat február 6.

Győzelmes előnyomulásunk Bukovinában.

BUDAPEST. A főhadiszállás jelenti: Lengyelországban és Nyugatgaliciában a helyzet változatlan. Azok a támadások, amelyeket az oroszok a Kárpátokban helyenként naponta megismételnek, legsúlyosabb veszteségeik mellett összeomlanak.

Erdős Kárpátokban saját támadásaink előre haladnak.

Bukovinában az orosz offenzíva január közepéig a Moldava völgy legfelső részéig jutott. Itt harcra vitt nagyobb ellenséges erők további előnyomulását Kárpátokon át, legelőször Jakobeninál és Kiribabanál elfoglalt állásainkban állítottuk meg. Január 20-ika körül több napos támadásokkal megkísérelte az ellenség, hogy főátjárókat fedező csapataink ellenállását megtörje. Minthogy minden kísérlet, hogy magaslati állásainkat rohammal elfoglalják, meghiúsult, a mi csapataink pedig támadásba mentek át és január huszonekettedikén Kiribabat az ellenség birtokából elragadták. Az orosz a következő napokon főerőivel Kimpolung és Moldava irányában vonult vissza, ahol meg is maradt.

A napokban azután újabb harcok kezdődtek. Csapataink, melyek a terep és időjárás okozta nagy nehézségek leküzdésében itt is kiváló teljesítményeikkel tűntek ki, benyomultak a Moldava völgyébe és visszavetették az ott levő ellenséget és birtokba vették Izwar, Moldava és Breaza helységeket.

A kárpáti harcokban elfogott oroszok száma újabb négyezer emberrel szaporodott. — Hóter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Kudarcot vallott orosz támadások.

Berlin. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér:

Egész arcvonalon csak tüzérségi harcok folytak.

Egy, Perthestől északnyugatra levő állásaink ellen intézett elszígettelt előretörés, sikertelen maradt.

Keleti hadszintér:

Keletporoszországi határon oroszoknak a Nemeltől délre ellenünk intézett újabb támadásait visszavertük. Szintugy kudarcot vallottak oroszoknak Bolimowtól keletre újabb elfoglalt állásaink ellen intézett erős támadásai is. Itt február elseje óta összesen huszonhat tisztet és megközelítőleg hatezer főnyi legénységet fogtunk el. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Husinség ellen.

Arad, február 5.

A marha és a sertés ismét főlmegy Bécsbe és Budapestre, az ára meg onnét jön vissza hozzánk. A marhát és a sertést itt hizlalják; az árakat elkezdik odafönn hizlalni, az uton tovább hiznak és itt befejeződik ez a processus. Békeidőben is aggasztó, kellemetlen a közönségre ez a furesa tünet. Most, a háboruban, a mikor a viszonyok okozta áremelkedésre rádupláz a drágító hajlandóság, — vajon mi fog következni?

A drágulást pedig veszedelemmé teszi az, hogy minden egyéb, hihetetlen arányú árnövekedésének tetejébe jön. A kenyér, a liszt, a főzelék, a tüzelőfa, a világítóanyag, a hus: — valamennyi majd a kétszeresébe kerül annak, a mennyit azelőtt kellett fizetni érte. A megélhetésre való kereset pedig a legtöbb embernél a fele a tavalyinak, néhol még annál is kevesebb.

E fölött pedig nem elég egyszerűen sopánkodni. Most nem arról van szó, hogy egy esomó ember éhen veszhet; a meg nem fékezhető drágulás azt is jelentheti, hogy idebenn veszítjük el a osatát, a melyet katonáink a harctéren győztesen vívnak meg. Mihelyt a lakosság nagyobb része összeroskad az élelmiszer-inségben, akkor beteljesednek rajtunk ellenségeink sötét tervei.

Ha máskor is kötelesség, elsőrendű hatósági feladat volt a mesterseges drágítás elleni harc, most szászorosan az. Maga a kormány ad példát erre a maximális árak és a rekvirálások által. Ha egész őszinték akarunk lenni, akkor be kell vallanunk, hogy eddig sem az egyik, sem a másik a kívánt eredménnyel nem

járt. De a hatósági intézkedések szigorítása, kiméletlen végrehajtása nem maradhat teljesen hatás nélkül. És a maximális árak kijátszása föltétlenül siettetni fogja ezeket a radikális intézkedéseket.

A husárok rohamos növekedése kétségtelenül maga után fogja vonni a hatósági ármegállapítást. Erre egyébként még a rendes törvények is módot kínálnak, olyan esetekben, a mikor a hus beszerzési és eladási ára között feltűnő különbség van. Ha tehát a legmagasabb husárakat meg fogják szabni, akkor gondoskodni kell arról, hogy ezek a valószínűségben érvényesüljenek is. És bizonyára itt nem kell az anyag elrejtésétől, a mészárosok amerikázásától tartani, mihelyt ilyesminek kísérletét látnák, rögtön hatósági monopóliummá kellene változtatni a városok és a községek husellátását, föl kellene állítani a hivatalos hus-székeket és husvágókat.

Nem lehet elégszer elmondani: ebben a háboruban fékezze mindenkinek a meggazdagodás, a busás haszon-szerzés vágyát. Nem lehet jó érzésű embernek öröme abban, ha a magasabb üzletének nagy tömegek fokozottabb nyomorusága adja meg az árát. És ha nem is látja azokat, akik az ő drágítása következtében biztosabban haladnak a pusztulás, az éhinség felé: elveheti a kövér nyereség adta gyönyörűséget az, hogy nyomorgó országban a legnagyobb vagyon se nyújt örömeiket és élvezeteket. Ha ebben mindenki megtanulja, hogy az igényeit mérsékelje, és egy kis lemondással megelégszik annyival, ami másnak is elég a létfenntartáshoz:

akkor az egész ország könnyebben evez át a háboru hullámain és ha romok nélkül ériük el a békét: mindenkinek öröm lesz itt az élet.

Egy-egy ember elhatározása természetesen nem változtat a helyzeten. De ha valamennyien, akiket illet, megtanulnak így gondolkodni, ha az indokolt felsőbb nyomás kényszeríti őket az ilyen életfelfogásra és üzleti elvekre, akkor száz perccel talán megcsökkennek a hasznok, de ötszáz perccel kevesebb lesz az országban a gond.

A román közvélemény irányítói.

(Elzárult felvilágosítások. — Csak francia és orosz híreket olvasnak Romániában.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 5.

A Berliner Tageblatt hasábjain jelent meg az alábbi rendkívül érdekes cikk. A nagy német lap bukaresti tudósítója szinte szavakkal tárja fel benne azokat a hibákat és mulasztásokat, amelyeket Németország követett el azzal, hogy nem fordított elegendő gondot a román közvélemény tájékoztatására:

— A belga semlegesség megsértése, Löwen város elpusztítása és a reimsi székesegyház lövetése... Ha az ember tíz románnal beszél, legalább nyolctól ezt hallja. Ezek azok az érvek, amelyeket Németország ellen felhozunk és amelyeket minden fejtörés nélkül egyszerűen a francia újságokból sajátítottak el. Jól jegyezzük meg, a francia és nem a román újságokból. Mert ezeknek különös külföldi hírszolgálatuk van és rövid úton átveszik az idegen sajtó jelentéseit. Még azoknak a lapoknak is, amelyek fennren hirdetik, hogy „tudósítóik vannak a világ legnagyobb kultur-központjain” legnagyobb része ezt a módszert követi. A hírszolgálatának ez a módja megjárta, ha a lapok azt a fáradságot vennék maguknak, hogy megvizsgálják a jelentések valóságosságát

és objektíve ítélik meg azokat. Semmit se ártana, ha lenyomtatnák az idegen cikkeket, de kommentárt kellene fűzni hozzájuk. Sajnos, ez ugyyszólván sohasem történik meg, hanem az idegen beállítást minden további nélkül abszolút igazságnak tekintik.

Idegen beállítás alatt a franciát, vagy az oroszot értem. A német beállítás számba sem jön. Az orosz-román újságok román szerkesztőinek úgy látszik különösen imponál, ha Pétervárról azt jelentik, hogy Heidelbergben kitört a kolera, hogy a trónörökös, vagy Ernő Ágost braunschweigi herceget halálosan megsebesítették és a strassburgi kastélyban helyezték el, hogy Berlinben a szegényebb lakosság kutyahussal kénytelen táplálkozni, stb.

— Miért mennek vissza Berlinbe? — mondta egyik barátom, — hisz nem akarok éhen halni ott.

Hiba küldik le Romániába a hetenként kiadott hivatalos jelentéseket Németország közgazdasági helyzetéről. El se olvassák. A románok nem kedvelik a száraz, rövid, tárgyilagos jelentéseket. Erős, fűszeres táplálékra van szükségük. Fájdalom, Németországban nagyon is kevés számolnak ezzel a ténnyel.

Általában ez egyik legnagyobb hibája a romániai és talán egyéb semleges állambeli német propaganda-munkának. Nagyon kevés vették figyelembe a nemzeti sajátosságokat, nagyon kevés gondot fordítottak a szokások, a karakter, az egész életfelfogás különbözőségére. Ezenkívül használhatatlan sablon szerint történt a román sajtó felvilágosítása. Megelégedtek azzal, hogy Németországból német nyelven, németek által irt jelentéseket küldtek a román újságoknak és természetesen ezzel semmi eredményt sem értek el. Mert az orosz zsoldban álló lapok egyáltalán nem közölték, vagy meghamisították a jelentéseket, a németérelmű újságok pedig ezekkel a Németországban fogalmazott közlöményekkel nem tudtak érdeklődést kelteni közönségüknél, mert a jelentéseket, mint mondtam, nagyon is szárazon és tárgyilagosan fogalmazták. Jóval kevesebbet beszéltek volna Löwen szétrombolásáról és a reimsi székesegyház lövetéséről, ha Bukarestben idejekorán megjelenik erről egy kimerítő,

jó románsággal megírt jelentés. Ehelyett csak későn határoztuk el magunkat, hogy foglalkozunk a dologgal és gyengítjük a francia beállítást.

És sok más alkalommal is elmulasztották Németországban, hogy a román közvéleményt helyes útra tereljék. Éppen olyan országban, mint Románia, ahol csak a városokban élő lakosság, amely husz százaléka, dönt az egész ország sorsáról, minden eszközt meg kellett volna próbálni, hogy ezt a városi lakosságot magunknak nyerjük meg és ne dobjuk oda a bőkezű orosz követ, Poklevsky-Koziel ur karjaiba.

Talán Mille Konstantin Bukarestben sokat olvasott lapját, az „Adeverul“-t barátságosabbá tette volna a németekhez, ha alkalmas módon összeköttetésbe léptek volna vele. Az „Universul“ című reggeli lap, amelyet egy Cazzavilla nevű olasz ember alapított s amely bizonyos népszerűségnek örvend, ez a szócsöve a francia-orosz-angol hazugságoknak. Egy kevés Havas-só, késhegynyi Reuter-bors, amit alaposan összekavar Take Jonescu vagy „alter ego“-ja Fermó ur — és kész van az „Universul“ kosztja. Az „Universul“ többé nem az egykori független és pártatlan újság, hanem Poklevsky-Koziel urnak és védecsinnek, Take Jonescunak és társainak hivatalos organuma. Az ő megbízásukból közölt az újság tudósítást, az „osztrákok bukovinai kegyetlenkedéseiről“ és „a románok forradalmáról Abrud-megyében“. (Abrudmegye nincsen, talán Abrudbányán tört ki a forradalom a románok között az Universul szerint?). Így akarják befolyásolni a román közvéleményt „Romániának Ausztria-Magyarország ellen jövő intervenciója“ mellett. És nem lehet tagadni: a közvéleményt — a városi lakosság nagyjábólát értem, amely, mint a legtöbb ember Európa keletén, nem rendelkezik elegendő politikai érettséggel ahhoz, hogy meg tudja ítélni az eseményeket — a maguk számára nyerték meg ezeket az elemeket. Csak szerencse, ezáltal valóban szerencse, hogy az ország sorsáról csak egy kisebbség dönt és hogy ez a kisebbség elég józan ahhoz, hogy minden erejével szembesálljon a háborut szomjazó tömegnek. A kormány nem akar öngyilkosságot elkövetni.

Lodz a szerelem városa.

Biró Lajos a Pester Lloyd tudósítója írja: Gyárkérmények sódje, de egyetlenegy sem füstölög. Külvárosok fantasztikus piszokba burkolva. A külvárosokban — az északi részben — néhány házat szétromboltak a gránátok. Azután — ez a meglepetés — egy széles, tiszta, nagyvárosias avenue valódi nagyvárosi levegőt árasztva magából. Üzetek óriási kirakatokkal. Villamosvasút, bérkocsik, lámpák, nagyvárosi forgalom. Ha nem német népfelkelők kinták el a rendőri szolgálatot a katonai parancsnokság elbűt, s ha nem tévedt volna ide is néhány raj lapos orosz sarkás és vad szájkúlu lengyel zsidó, azt gondolhatná az ember, hogy valami békés nyugateurópai városban van. Egy nyugateurópai hotel. Tiszta kávéház. Tiszta borbélyműhely, olyan tiszta, hogy még Berlinben is megelégedetten hagyná el az ember. Könyvkereskedések, optikusboltok, napilapok vagy cégtáblái. Újságárusítók raja az utcán, két német, két lengyel és egy héber betűkkel nyomtatott zsidó zsargonban irt lapot kínálnak. Mi ez? Civilizáció? Tényleg tudott ez a szerencsétlen orosz-lengyel föld egy európai nagy várost teremni?

Ha kitépsz az utcára és körülnézel, rögtön izgatott mozgás keltekezik körülöttem. Kis fiúk és kis lányok, fiatal asszonyok és öreg emberek rohannak meg s mint valami vizeses özönlik rád a megrondított piszkos emberi lények kérése. „Segítsen rajtam“, „Éhen halok“, „Még fagyok“, „Gyermekeim otthon éheznek és fáz-

nak“ Kiüríted zsebed... menekülsz. De a legközelebbi utcáról eldől a dolog.

A háboru? Lodz ismerői azt mondják, hogy már béke idején is így volt. Borzasztóan megviselte a háboru ezt a várost, de elsősorban még is a gazdagok voltak azok, akik megéreztek, a gyárosok, akik bezárták gyáraikat, mert hiányzott a szén, a nyersanyag és a piac. A lodzi gyárosok sötét tekintettel néznek a jövő elé. Mert ha elveszítik a cári birodalom Lodzot, akkor ők is elveszítik eddigi piacukat. A gondterhes jövő azonban nem akadályozza őket abban, hogy a jelent, amennyire lehet, becsületesen megmentsék: a lodzi gyárosok összeháttak s munkásaiknak bérük egy részét tovább is fizetik. A helyi viszonyok ismerői kétségbe vonják, hogy Lodzban rendkívüli nyomor uralkodna.

A város azon fáradozik, hogy a naborus ájultságból életre keljen. A németek nagyfokú autonómiát biztosítottak természetesen a városnak s a kommunitás azon van, hogy az önkormányzatot jól kihasználja. A Lodzban megjelenő német lapok egyetlenegy példányából megtudja az olvasó a következő intézkedéseket: 1. A polgárőrség központi bizottsága megtiltja mindenféle élelmiszernak Lodzból való kivitelét. 2. A központi polgári bizottság iskolai bizottsága intézkedik, hogy a tanítás bizonyos iskolákban megkezdődjék. 3. A polgári bizottság kerületi előjárói delegáltakat küldenek ki a szingidők támogatásának növelésére. Felölttek odáig 30 kopeket, gyermekek tizenötöt kaptak. Ez kevésnek bizonyult. A

delegáltak közt a prelátusok, tisztelendők és főbbek közt két munkás is van. 4. Az élelmiszerről gondoskodó albizottság megbízható kereskedőknek bizományba ad sőt, fél fontját nyolc kopekkel. A kereskedők a só fontját nyolc méhetőleg véget vet a sózsorának. 5. A jogi albizottság néhány kereskedőt, aki a minimális áraknál többet számított, érzékeny pénzbüntetéssel sújt; ismétlés esetében a büntetés ötletét hatóságilag bezárják. 6. A polgári őrség központi bizottsága több nyilvános tüdőt kitűnő tüzifával látott el. A fűrdőknek a hét bizonyos napján nyitva kell lenniük. 7. A jogi bizottság 10—100 rubel büntetéssel sújtja azt, aki a köztisztaság ellen vét, ugyanilyen, sőt három—hét napi fogházbüntetéssel büntődik az a háztulajdonos, vagy házfelügyelő, aki nem gondoskodik lépcsőházának világításáról. 8. A kilencedik kerület polgárőrsége nagy mennyiségű alkoholt és pálinkát foglalt le, miután az alkoholberitel és árusítás tiltva van Lodzban. 9. A kilencedik kerület polgárőrsége tegnap egyszerű fogást csinált: ártatlanná tett egy hirtelt betörőt. 10. A polgárőrség az elmúlt éjszaka két betörést kiűzött meg.

Mindez egyetlenegy napon. Ugyanaznap a munkáskonyhák vezetősége tartott ülést, az Állatvédőegyesület a piacéren éneklőmadarakat konfiskáltatott (a madarakat tavasszal szabadon bocsátják) s végül egy nappal előbb, mint a lodzi hírlapokban olvasható, a Scala színházban koncert volt. „Az első koncert“ — kiált fel a lodzi kronikás. — „Micsoda reminisz-

Háboru a tenger alatt.

(Elpusztult angol hajók. — Japán nem küld segítséget.)

Távírási tudósítás.

London—Amsterdam, február 5.

Munkában a német tengeralattjárók.

Amsterdam. Hoeck von Hollandból jelentik: Éjszaka ideérkezett gőzhajó hírül hozta, hogy a Maas világító toronytól 14 mértöldnyire nyugatra egy hajóroncs volt látható, amelynek árbócai kilátszottak a tengerből. Egy révkalauz elindult a tényállás megállapítására.

Amsterdam. A Nieuws van den Dag jelenté Londonból: Hajózási körökben nyugtalanoknak a Generale Steam Navigation Company hajóvállalat Oreole nevű gőzöse miatt. A hajó pénteken Londonból Havrebe indult és azóta sem a hajóról, sem legénységéről semmit sem lehetett hallani. Azt hiszik, hogy az Oreole egyike volt annak a két ismeretlen hajónak, amelyet egy német tengeralattjáró torpedóval elsüllyesztett. Az Oreole 1490 tonnás és a múlt évben épült.

Veszélyben az angol csapatszállítások.

Róma. A Giornale d'Italia jelenté Londonból: Hat Kitchener sereg készen áll az indulásra. Egyelőre háromszázezer főből álló hadsereg indul el. Százezer embert már előbb elszállítottak. Angliában nagyon féltik e seregeket a német tengeralattjáróktól, az admirális azonban garantálja, hogy a csapatok teljes biztonságban fognak rendelkezési helyére érkezni.

A német admirális azon bejelentése folytán, hogy Franciaország északi és nyugati partját német haderő tartja figyelemmel, az angol csapatok egy részét Marseilleben szándékoznak partra szállítani, már csak azért is, hogy ilyenképpen a német haderő egy részét rendeltetésétől elvonják.

Elmarad a japán segítség a német flotta miatt.

London. Egyik lap hosszabb cikket közöl a japán intervenció lehetőségéről. A cikk írója elvben lehetségesnek tartja Franciaország részéről történendő pénzületi kárpótlás ellenében. Ezzel szemben egy Londonban idéző előkelő japán diplomata a tudósító előtt sokkal kevésbé bizakodóan nyilatkozott. Szinte leküzdhetetlen technikai nehézséget okoz — mondotta — a

japán hadseregnek Japánból Marseille-be való szállításának kérdése. Ilyen szállítások szokatlan hosszú időt vesznek igénybe. Azután számolni kell a német flottával. Esetleg sikerülhet egy német hajórajnak az Északi tengert elhagyni a Atlantik, vagy Csendes óceánban meglepni a csataszállító japán hajókat. Kétséges, hogy rendelkezésre bocsáthatnak e a szövetségesek elegendő mennyiségű hadihajót a csapatszállítások biztosítására.

Jelentkezik a Dácia.

London. A Dácia kedden este Sandy-öbölből táviratozta, hogy eddig nem tartóztatták fel.

Románia mellettünk.

(A német császár üzenete.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 5.

Abban a nagy hangzavarban, amelyet a romániai újságok okoznak, a közönségnek lehetetlen eligazodni Románia magatartását illetően. Annyit már eddig is örömmel állapítottunk meg, hogy a romániai sajtó nem képviseli a román népek és a román hivatalos köröknek állásfoglalását. A romániai úgynevezett „nagy lapok” többségét orosz és angol pénzen vásárolták meg és ezeknek az újságoknak kiadói olyan jó üzleteket csináltak a világháboru alatt, akárcsak a hadsereg-szállítók. A Magyarország ellenes cikkekről — most már jól tudjuk — megrendelésre készülnek és éppen azért semmi súlyuk sincs.

A hivatalos Romániáról mostanig ugyszólván senki se tudta, hogy milyen meglepetést tartogat a világ számára. Voltak napok, amikor azt hittük, hogy hadseregével Erdély ellen fordul, de a következő napon olyan hangok jutottak el hozzánk, amelyek Dunamenti szomszédunk barátságát dokumentálták. Rövid idő óta ismét kritikus napokat élünk át. Aradon különösen nagy ambícióval terjesztették Romániának ellenünk való fordulás híreit.

Az Aradi Közlönynek ma alkalma volt hallani olyan férfiú véleményét, aki föltétlenül ismeri a romániai viszonyokat és teljes őszinteséggel tárta föl előttünk a legutóbbi napokban kialakult helyzetet. A mai napon Aradon

járt Brassó egyik nagy köztisztviselőjének vezető férfinja, aki évtizedek óta a magyar-román határon él a ugyszólván minden héten megfordul Románia fővárosában fontos ügyek elintézése céljából. Ez a férfiú ma Aradon a következő kijelentéseket tette:

— Nem tagadom, volt idő, amikor minden nap vártuk a román hadseregnek Erdélybe való bevonulását. Volt idő, amikor az orosz befolyás majdnem háboruba keverte Romániát. Ez a múlt év október havában történt. Határainkat egyetlen katonánk se védte, mert mi annyira hittünk Románia semlegességét nyilatkozatában. Károly király a kormányval együtt tényleg féken tudta tartani a megfizetett lázongókat, azonban az ő halála után már úgy volt, hogy nincs erő, amely Romániát ettől a végzetes lépéstől vissza tudná tartani. Akkor Oroszországnak tudvalevőleg pillanatnyi sikerei is voltak Galiciában. Mi Brassóban elkészültünk rá, hogy a románok bevonulnak Erdélybe és akkor több család el is menekült városunkból. Azonban történt valami. Németország romániai követe bizalmas közléseket tett Bratianu miniszterének előtt. A német követ ugyanis császáranál kihallgatáson jelent meg és hűen informálta a helyzetről. A követ aztán visszatért Bukarestbe és Bratianunak bizalmasan a következőket mondta:

— Most Excellenciáddal nem mint Románia miniszterelnökével, hanem mint egyszerű román polgárral szeretnék beszélni. És kérem, hogy ez az egyszerű román polgár vegye tudomásul II. Vilmos császárnak előttem tett következő kijelentését:

„Ha Románia ígérete ellenére is megszegi semlegességét és bevonul Erdélybe, úgy készüljön el arra, hogy az Erdélybe bevonuló román katonák soha többet nem látják viszont Romániát.”

— A román miniszterelnök, úgy látszik, a német császár erőlyes kijelentésével le tudta csendesíteni a nyugtalanokdó politikusokat és a román hadsereg tisztikarának egyes kalandvágyó tábornokait. Örömmel mondhatom, hogy a legutóbbi napokban beállott hadi események Romániát teljesen mellénk állították. Még egy héttel ezelőtt is kellemetlen ingadozás volt észlelhető, de Németország határozott föllépése ismét megmentette Romániát az oktan lépéstől. Románia barátsága pár nap óta abban is megnyilvánul, hogy Németországnak több száz ezer métermázsas gabonát szállít, amelynek egy részét természetesen nekünk juttatja hű szövetségünk.

cenciák merülnek fel. Világos ruhák, csillogó ékszerek, hódító parfümök.”

Egy mellékletében néhány Dosztojevszki típusu lengyel zsidót akartam fotografálógéppel lekapni. Két elegáns és vidám ur városi bundában, akik mellett mentek el, megkérdezték, nem akarom-e őket is lefényképezni.

— Köszönöm — feleltem — hisz önök egész közönséges európaiak!

Aki Lodzba érkezik s a várost megnézi, rövid megfigyelés után hajlandó neki a következőket mondani:

— Te sokat emlegetted Lodz, te egy egész közönséges európai város vagy! Allatvédőegyesületed, népkonyháid, koncertjeid, munkásmozgalmaid, piszkos külvárosaid, sztrájkjaid, mindezek olyan dolgok, amelyeket néhány száz, vagy néhány ezer kilométernyire nyugatra ép úgy meg találhat az ember. Hogy a te forradalmáraid zsidó zsargont beszélnek s hogy a színházadban megdöbbenően disznó francia vigjátékok „yiddish” nyelven adnak elő, az nem lényeges.

Hajlandó lenne az ember ezt mondani a városnak s ettől a véleményétől eltérni csak annak volna oka, aki néhány hétig itt tartózkodik. De nem térne el tőle, ha megtekinti a lodzi esti korzót. Lodz városának esti korzója s egyáltalán a lodzi séták híresek az Orosz-Lengyelországban táborozó seregeknél. A katonát s egyáltalán az idegent, ha este az utcára lép, gyors egymásutánban egész esomó tiz-tizenöt éves gyerekek szólítja meg üzleti ajánlásokkal:

- Parancsol cigarettát venni?
- Nem!
- Mit akar venni?
- Semmit!
- Akar egy szép leányt?

Igy van ez minden orosz lengyel városban. Allitólag béke idején sincs másként. De ami Lodzot illeti... Lodzról még egész más dolgokat beszélnek azok a fiatal emberek, akik katonaruhában a győző önbizalmával s a hónapok óta idegenben kóborló férfi szomjúságával tartózkodnak Orosz-Lengyelországban.

— Lodz — mondják ők felcsillanó szemekkel — Lodz az egész más. Oh — mondják az innen néhány száz kilométernyire táborozó csapatoknál — ha csak egy-két napra Lodzba juthatnánk! Lodzban az utcán nem szerelmet kapunk az utcának, amely a legtöbbet adónak kínálkozik, hanem fékeiktől megsza- badított szenvedélyt!

Hogy jutott ez a város ehhez a hirhez? Hogy jut ez a hír láthatatlan szárnyakon csapatától-csapatához? Kétszáz kilométernyire Lodzról azt hiszik a szomias katonák, hogy Lodzban a szenvedély szétzilált hajjal repül az utcákon, hogy Lodzban elbűvölt asszonyok és vágytól égő leányok várnak a fiatal emberekre, akik a győző önbizalmával s a hónapok óta idegenben nélkülözött férfiak szomjúságával érkeznek a lerázott szexuális morál e városába. Lodz a szerelem városa.

Lodz a szerelem városa? Istenem, én nem akartam kísérlettel függővé tenni, hogy a hír megfelelő-e az igazságnak, nem is érkeztem a

fiatal katona ruhájában s az ő érzelmeivel ide. De azt hiszem, a hír hamis és hazug. A lodzi esti korzó nagyon élénk. A tisztaságos asszonyokat nagyon nehéz megkülönböztetni a vásárra bocsátottaktól; barátságos tekintetek köszöntik minden idegent, sőt kissé követik is. De végeredményben itt sem történik más, mint az európai nagyvárosok után rendezett történni szokott: erős kínálat emberhusban. A háboru sok asszonyt megfosztott előbbi foglalkozásától. Tízezer és tízezer katona jött a városba, Lodznak, a fél milliós városnak máskülönben is jól kifejlődött prostitúciója van. Most a prostitúciót fokozza a kereslet és az éhség korbácsolja. A szerelem szegény, szomorú, piszkos városa, mint minden európai nagyváros este tíz óra után.

Ha valaki itt maradna, úgy talán különlegességeket is észrevenne. Így például ennek a fél milliós városnak villamos vasútjával, csillogó kirakataival, ivlámpáival s színházjaival nincs — csatornázása; a mélységben mindenestre Ázsia nyomai leskelődnek. De aki csak egy napot töltött Lodzban, az egy napot töltött Európában. S a legérdekesebb, amit innen magával visz, a kérdés: hogy lehet az, hogy ez a város a hadseregek fantáziáit ébresztette fel? Hogy van az, hogy a katonák eszei égő szomjúsággal álmognak arról az álag-nagyvárosról? Sajnálatos és megkapó csak az Lodzban: hogy távoli táborokban, a havas harcmezőkön, az ellenséggel farkasszemet nézve fiatal emberek róla álmognak...

Üldözi a kormány az élelmiszer uzorát.

— Minisztertanácson elrendelt bünygi vizsgálat. — Főváros a husarak emelkedései ellen. — Nagy kávé és tea készletek. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, február 5.

A fővárosban a lisztrel üzött visszaélések ügyében a kormány intézkedésére a legszigorubb vizsgálat indult meg, a mely már közel van befejezéshez. A kormány minisztertanácson hozott szigorú intézkedése a legszigorubb vizsgálat megajjtására utasította a királyi ügyészséget.

Ma, csak megnyugvással láthatja a fogyasztó közönség, hogy a bünyös visszaélés, ha tényleg van ilyen, nem marad megtorlatlanul. A kormány maga van azon, hogy szigorú intézkedéseivel véget vessen mindann visszaélésnek.

(A pékek monstre-feljelentése.)

A legsúlyosabban érintett tényezők, a sütőiparosok mentek segítségére a nyomozó hatóságoknak és megtették bünyvádi feljelentésüket mindazok ellen, akik a maximális áron felül adták el a lisztet.

A feljelentés csütörtök délben adta át Deutsch Mór, a budapesti sütőiparostület elnöke a rendőrségen dr. Boda Dezső főkapitánynak, aki a maga részéről kijelentette, hogy a lehető leggyorsabb módon és a legteljesebb apparátussal fogja lefolytatni a nyomozást. Biztosította a sütőiparosok elnökét, hogy az államrendőrség ebben az ügyben a nagyközönség jogos érdekeit mindenképpen meg fogja védeni és akikről kiderül, hogy büntetendő cselekményt követtek el, azok el is fogják venni méltó büntetésüket.

A sütőiparostület feljelentését a főkapitány nyomban átadta Marinovich Jenő dr. rendőrtanácsosnak, a bünygyi osztály vezetőjének, aki Sándor László dr. rendőrtanácsossal együtt vezeti ebben a monstre bünygyben a nyomozást.

Ma már folyamatban vannak a kihágási eljárások.

(A miniszternél.)

A sütőiparostület ugyanakkor, amidőn a főkapitányságon megtette a feljelentéseket, megbizta Deutsch Mór elnököt azzal is, hogy a pékmesterek ügyét a kormánnyal is ismeresse. Az iparostület elnökét ma délben fogadta Sándor János belügyminiszter, aki biztosította a sütőiparosokat, hogy jogos érdekeiket a kormány meg fogja védeni és kérielhetetlen szigorral fogja üldözni a visszaéléseket.

(Nyilatkozat a rendőrség vezetői)

Dr. Boda Dezső főkapitány ma fogadta az az újságírókat, akiknek a lisztárakkal történt visszaélésekre vonatkozóan a következőket mondotta:

— A nyomozást a rendőrség teljes erővel folytatja, ma azonban, amikor csak nyomozati stádiumban van az ügy, nagyon természetes, hogy a vizsgálat adatairól semmiféle nyilatkozatot nem tehetek. Ha a rendőrség már lefolytatta volt a nyomozást és az ügy az ügyészséghez került, illetve a nyomozásban döntő jelentőségű cselekmény történt, a nyilvánosság értesülni fog az ügy részleteiről.

Markovich Ines főkapitány helyettes ezeket mondotta:

— Nyomozást folytatunk az összes kerültekben a kapitányságok által a lisztrel való üzérkedés dolgában. Az összkormány a leg-

utóbbi rendelettel két hónapi elzárással és hat-száz korona pénzhírsággal büntethető kihágást állapított meg azon esetekben, a midőn a liszt a maximális árnál drágábban kerül eladásra, feltéve, ha csak súlyosabb beszámítás alá eső bünyeselekmény nem látszik fenforogni. Mint hogy a nagybani árusításban a liszt, helyesebben a nullás jegyű finom tészta liszt hivatalosan megállapított ára 68 korona 68 fillér, ehhez hozzászámítva a kiskereskedő, illetve a viszontelárusító költségeit és igen tisztességes mértékben meghatározott polgári hasznot, ez a lisztfajta a kicsinybani eladásban 78 fillérrel kerülhet csupán piacra. Mi most tehát megindítottuk a nyomozást, de nem elégszünk meg azzal, hogy csupán a viszontelárusítóra vonatkozóan állapítsuk meg a kihágást, hanem tovább megyünk és nyomozunk egészen odáig, ahol a visszaélés eredeti okát találjuk. Ez annyit jelent, hogy ha a kiskereskedő bizonyítja, hogy ő már a nagykereskedőtől, ügynöktől, vagy közvetítő magasabban, mint ahogyan ezt a maximális árról szóló rendelet előírja, vásárolta a lisztet, a nyomozást kiterjesztjük ezekre és ha ezek újabb adatokkal bizonyítják, hogy már a malmoknál is magasabb árat kellett fizetniök, kiterjesztjük az eljárást a malmok ellen is. Ez a munka foglalkoztat jelenleg bennünket. Kihágási eljárást folytatnak a kerületi kapitányságok és a bünygyi nyomozást végzi a főkapitányság bünygyi osztálya. A nyomozás mai állapotáról természetesen közlést még nem tehetek, de híven a rendeletben lefektetett elvekhez, szigorú nyomozással óhajtlunk véget vetni az áldatlan ügynök.

(Bécs és Budapest védekezése a husarak felszökötése ellen.)

Bécsből jelentik: A tegnapi st.-marxi vásáron a marhaárak rendkívüli arányban emelkedtek és a sertés piacon is körülbelül 36 fillérinyi áremelkedés történt. Az egyre tartó árdragulás Bécsben igen nagy izgalmat idézett elő és a lakosság érdekére való tekintettel a közegtanács hadibizottsága elhatározta, hogy a kormánytól a husarak maximumának megállapítását fogja kérni.

BUDAPESTRŐL jelentik: A veszedelmes hus árdragulást a főváros tanácsa állandóan figyeli és ma este kiadott hivatalos kommuniké szerint Bódy Tivadar polgármester ma lépéseket tett az Országos Gazdasági Bizottságnál, hogy fölhatalmazást kérjen az elővigyázati intézkedések megtételére.

(Bőven van kávé és tea)

A külkereskedelemmel hivatalosan foglalkozó állami intézetnél ezt mondták:

— A kávékészletek óriási nagyok voltak Németországban, különösen Hamburgban és Brémában. Ezeket a készleteket részben már felhasználták a szövetséges országok, de a pótlások egyre folynak Hollandiából, Dániából és a semleges országokból. Olaszországból is szállítanak kávé, bár kisebb mennyiségben. A hadsereg természetesen igen sok kávé fogyaszt, de ez nem veszélyezteti a közönség készleteit, mert a katonaságnál nagy mennyiségű pótkávé használják. Kimondott hiány tehát nincs és ha valamelyik országban mutatkozná is hiány, mint az élelmiszerekkel általánosságban szokott történni, kompenzációs tárgyalások során kaphatnánk ele-

gondó mennyiségű kávé. Tea van teljesen elegendő mennyiségben és egyre szállítanak Hollandiából indiai teát. Anglia külföldben is felfüggesztette a kiviteli tilalmat a teára nézve, mert látta, hogy úgy sem ér oélt vele.

A tea ügye rendkívül érdekes és bizonyos tekintetben mulatságos is. Mikor a háború megindult, lelketlen emberek, akik teljesen laikusok voltak, összevásárolták a teakészletek legnagyobb részét, abban a reményben, hogy óriási nyereséggel adhatnák tul rajta. Ezek a spekulánsok azonban rendkívül megijrták, mert miután a teát folytonosan szállították a semleges országokból és Németországból, kénytelenek veszteséggel eladni felhalmozott készleteiket.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szombat: Vig özvegy, új botanulással.
Vasárnap délután Lengyelvör, operett; este Gyimesi vadvirág, népszimű.
Hétfő: Vig özvegy.
Kedd: Cserebogár, operette.
Szerda: Lili, operett.
Csütörtök: Államtitkár ur.
Péntek: Éjtélkor 12-től 1-ig, operett. Bemutató előadás.
Szombat: Éjtélkor 12-től 1-ig.

* A színház hírei. Vig özvegy. (Répriz.) Hasszu pihentetés után ma hozza színre a társulat Lehárnak egyik legszöbb alkotását teljesen új betanulással. Ez alkalommal Pataki Vilma először énekl az aradi színpadon Hanna szerepét, valamint új lesz Dancó szereplője, Járni is. A többi szerepek is mind elsőrendű kezekben vannak, a mi csak emeli az előadás érdekességét. — Vasárnapi előadások. A Lengyelvör délután. Vasárnap délután fél 4 órakor mérsékelt helyárrakkal az idényben először kerül színre Nedbalnak ez a páratlan sikert aratott operettje, a mely állandóan zenéit házakat vonzott. Az összes szereplők ugyanazok, mint a bemutatató előadáson voltak. — Este fél nyolc órakor Géczi István pályadíjat nyert népsziműve, a Gyimesi vadvirág kerül színre, melyben a társulat összes tagjai részt vesznek. A főbb szereplők Pataki Vilma, K. Pongrác Matild, Benkóné, Fullinuszné, Barics, Kiss Miklós, Győző, Polgár, Herold, Várnai stb. — Előkészületben Okonkovszky nagy sikerű operette újdonsága, Éjtélkor 12-től 1-ig és nagyszabású Farsangi est sok aktualitással. Mind két újdonságra a legnagyobb gonddal készül a társulat.

* Növendékek hangversenye. B. Szalay Aranka és Böketi Pál-féle zeneintézet (Szabadság-tér 7. II. emelet) növendékeinek hangversenye holnap, vasárnap lesz megtartva az intézet nagytermében. Kezdeté délután 5 órakor. Vendégeket szivesen lát az igazgatóság.

* Győzelem a muzika horda fölött. (Az Apolló új háborus slágere.) A nagy történelmi eseményeknek, a melyek most játszódnak le körülöttünk, már megvan a maga irodalma és művészete. Ehhez tartozik az a nívós német mozidarab is, a melyet stilszerű kiviteiben hoz színre az aradi Apolló-színház. Hatalmas szövetségesünknek az oroszok felett aratott győzelme domborodik ki a hangulatos cselekményben, a melyet haretéri epizódok szönek át. Szombaton és vasárnap mutatja be az Apolló-színház ezt az aktuális színjátékot több más szenzációs drámával és bohózzal együtt.

* A suszterherceg — az Apollóban. A varieté közönség kedvelt komikusa, Rott Sándor, hétfőn mutatkozik be Aradon — filmen. Amilyen sikerei vannak a kiváló komikusnak a varietében, ugyanolyan tetszéssel szerepel a vásznon is. A suszterherceg tragikomédia megkapó meséje hű alkalmat nyújt Rott Sándornak kvalitásainak esillogtatásához. A darab, amely a magyar filmgyártás legnívósabb alkotása, vidéken először Aradon, az Apollóban kerül bemutatásra.

* „Fifi, a garnizon kedvence” nagy katonai vígjáték sláger az Uránia legközelebbi szenzációja.

Élve eltemetett vőlegény.

Hiteles adatok az oroszok újabb kegyetlenkedéseiről Lengyelországban.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 5.

Az „American Hebrew” című amerikai újság orosz forrásból híreket közölt kegyetlenkedésekről, amelyeket állítólag a németek követtek el lengyel zsidókkal szemben. Ezzel szemben Levy Arthur dr. tábori rabbi, aki jelenleg Lodzban tartózkodik, megállapította, hogy nem a németek, hanem az oroszok követtek el a legszörnyetesebb gaztetteket a lengyel zsidóknál. Levy dr. nyílt levélben megírta ezt az „American Hebrew”-nak és érdekes leveléből a következő részleteket közöljük:

— Beszéltem a napokban egy öreg emberrel, azért jött hozzám, hogy elpanaszolja bánatát nekem és tanácsot és vigaszt kérjen tőlem; nem vigasztalhattam meg, mert az ő szerencsétlensége tulságosan nagy, de remélem, hogy segíthetek rajta. Ime az ő története: Janowski Mendel földbirtokos volt Orosz-Lengyelországban, Widawa mellett, Chezew faluban volt a birtoka. A háboru kezdetén németek jöttek a faluba és nyolc tisztet szállásoltak el az ő birtokán. Mikor nyolc nappal később visszajöttek az oroszok, a parasztok elárulták a zsidót a kozákoknak, akik mint kémeket elzárták és csak tizenegy nap múlva, mikor megint bevonultak a németek, akkor nyerte vissza szabadságát. Mikor visszatért falujába, a parasztok megfenyegették, hogyha megint eljönnek majd a kozákok, felakasztják őt és birtokát felosztják a parasztok között. Janowski ilyen körülmények között nem mert a faluban maradni, elköltözött onnan, huszonhét éves fiát hátrahagyva a birtokon. Mikor november 24-ikén visszajöttek az oroszok, a kozákok elfogták a fiatal embert és agyonlőtték, miután a parasztok följelentették, hogy német kém. A házat kirabolták, kifosztották, aztán felgyújtották. Még a fiatal ember holttestét sem akarták az oroszok kiadni, hanem megengedték a parasztoknak, hogy nyársra tűzzék és bedobják az égő ház lángjai közé. A halottnak felesége és négy gyermeke volt, akiknek nem maradt egyébük, csak a ruha, melyet testükön hordtak.

— Slupciban megjelentek egy napon az oroszok egy Hoffmann nevű földbirtokos birtokán és mindent elvittek, amit csak találtak; lovat, kocsit, takarmányt, jószágot. Mikor a fosztogatással készen voltak, megkérdezték a birtokost, mit kaphatnak még? Hoffmann életét felteve, ételként kínált nekük és bevezette őket házába. Ott észrevették a birtokos szép feleségét és azonnal hozzáálltak, hogy magukkal hurcolják „a tisztak számára”. Hoffmann feleségét védve utjára állta, az oroszok erre hidegvérrel leütötték és halálját bedobták egy lyukba, ahonnan később az időkben bevonult németek engedélyével szállították a wloclaweki temetőbe.

— Subotában egyszer letartóztatták a rabbinust és öt hitközségi tagot. Az emberek nem tudták, mi történik velük és lovát vitték őket; hat órával később mind a hatot megtalálták felakasztva a subotai erdőben, holttestük ma felosztásnak indult és össze volt marangolva.

— Szerényegén egy decemberi éjszakán német harcosok meglepett és felgyul ejtett egy orosz csapatot. Másnap délután az oroszok erőltetéseket káldtak Szerényegébe. Első tettük az volt, hogy huszonnégy zsidót elfogtak, közülük...

embereit megölték azon a címen, hogy az ő árulásuk idézte elő a német meglepetést. Csak kettőről lehetett megállapítani, hogy a zsidó temetőben temették el.

— Plawnában két zsidót minden ok nélkül felakasztottak és a zsidó üzleteket kifosztották. Egy Golde Schersack nevű asszony házából kivitték az ágyakat az utcára és ott felgyújtották. Klomnicban felakasztottak egy Chaim Kalischer nevű szabómestert, mert a németek nála laktak.

— Wloszczowában pogromot rendeztek az egész városban és nyolc zsidót felakasztottak, mert takarmányt szállítottak az osztrák hadseregnek.

Janowsan egyszerre négy zsidót, Abrahám Grünbaumot, I. és M. Tennenbaumot és Ruben Tschentzot felakasztották, asszonyaikat megbecstelenítették. Sieradzban minden zsidó házat kifosztottak, Samuel metszőt elfogták és olyan kegyetlenül bántak vele, hogy még ma is súlyos betegen fekszik. Egy asszonyt néhány napra azután, hogy gyermeket hozott a világra, megbecstelenítettek.

Sloti Pateckben a Blumka család házát minden oldalról felgyújtották. Egy asszony és kilenc éves gyermeke bennétek. Koniecpolban minden házat teljesen kiraboltak, kilenc zsidót elfogtak és megkorbácsoltak. Egy kis fiúnak, Leibel Kutschernek hívják, levágták a kezét. Egy asszonyt meggyaláztak.

— Wielunba hoztak az oroszok három zsidót, akiket Sieradznál fogtak el. Tíz napig ülték fogságban és hitsorsosaiknak nem volt szabad ételeket hozni nekik. A tizenegyedik napon felakasztották őket. A városban pogromot csináltak és két asszonyt, közülük az egyiket közvetlenül szülése után, megbecstelenítettek.

— Noworadomszban minden éjszaka legénység és tisztok házról-házra jártak és erőszakot követtek el asszonyokon és lányokon. Egy igen tekintélyes, nagyon gazdag ember házába két tiszt jött és halállal fenyegetve azt kérték tőle, adja ki nekik leányát. Nagynehezen sikerült neki kétezer rubellel megmenteni gyermekét és elhárítani háza felől a gyalázatot. Dezurekben az oroszok rosszul bántak a zsidókkal, az asszonyokat megbecstelenítették és mindent kifosztottak; amit nem vihettek magukkal, azt elgyújtották. A jámbor és igen nagytekintélyű Ehrlich nevű zsidó házába két tiszt jött és azt követelték, hogy a leánya áldozza fel magát. Mikor az apa vonakodott leányát kiszolgáltatni, az egyik tiszt kihuzta a kardját, annak élet tenyegetőleg a zsidó torkához tette, míg a másik hozzáállt, hogy az élő leányt kibuzza az ágyból. Az apa gyermeke segítségére akart sietni, a tiszt erre kardjával keresztülmetszte torkát. A fiatal leányt ezután apja holtteste mellett megbecstelenítették. A leány ma is súlyos betegen fekszik.

— Egy Israel nevű zsidó Koninból biciklin Slupciba utazott, hogy ott felkeresse menyasszonyát. A kerékpár véletlenül német gyártmányu volt és német védjegy volt rajta. Az oroszok utközben találkoztak a zsidóval és ez elég ok volt arra, hogy gyanuba fogják. Letartóztatták a kerékpárról, egy zsákba dugták és élve eltemették. Sőt még ahhoz is volt elég hidegvérük, hogy ezt az ördögi munkát zsidó katonákkal végeztessék el és így testvérét tették a testvér hóhérjává.

Levi dr. így fejezi be levelét:

— Tényeket sorakoztattam tények mellé, amelyek kiáltó váddá sűrűsödnek egy brutális barbarizmus ellen, amely olyan szörnyűségeket visz véghez, amikről el sem tudjuk képzelni, emberi agyvelő hogyan találhat ki, emberi kéz hogyan hajthat végre ilyeneket. Olyan tények ezek, hogy bibliai kifejezéssel éljek, „mindenki, aki hallja, sajognak annak fülei.”

Nincs kegyelem az angol katonáknak.

(A bajor fiuk háromodora. - Beszélgetés egy német gyárossal Aradon.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 5.

Ez a világháboru lassankint kezd olyan formán kialakulni, mintha csak Németország és Anglia hadakoznék egymással. A világ figyelmé most az angol partok felé fordul, ahol a német tengeralattjáró cirkálók sorra pusztítják el Anglia kereskedelmi hajóit. Analia ki akarta éheztetni Németországot. Erre a nemtelen háromodorra csak ez lehet a méltó válasz.

— A német harcosok érzik, tudják, hogy országuknak Anglia a legnagyobb ellensége — mondta Hans Schreyber lipesei gyáros, aki üzleti körútjában ma Aradra érkezett és nyilatkozatot tett az Aradi Közlöny munkatársai előtt. — Én most beutaztam hazánk minden nagyobb városát és ha eddig kétkelhettem volna abban, hogy ebből a háborúból Németország és szövetségesei kerülnek ki győztesen, ez az utam teljesen megerősített hazám győzhetlenségében vetett hitemben. Az a példás rend és fegyelem, amely a városokban és a falvakban található, a lakosságnak a hatóság iránt való nagy tisztelete, valóban bámulattal tölti el még a benszülttet is. Február elsején megkezdődött a kenyér hatósági kiosztása. Tudvalévő, hogy hetekint minden személynek csak két kilogram kenyert szabad eltogyasztani. Ezt némelyek kevésnek hiszik. Pedig tévednek. A felnőtteknek talán kevés, de a hatóság a gyermekeknek is két kilogrammot számít és így a családokban szépen megoszuk ez a mennyiség. A kenyérkiosztás a hét bizonyos napjain történik. Egy ilyen kiosztásnál Münchenben jelen voltam. A város háza nagytermében működik a kiosztó bizottság s mindenki idejön a kenyérért. Már a legelső kiosztás minden tennakadás nélkül, példás rendben történt.

— A győzelem hitében és az angolok ellen való leirhatatlan gyűlöletben mindnyájan egyek vagyunk Németország lakosai. De különösen a bajor fiuk féktelenek a gyűlöletben. A bajor katonák egymás között csöndben megállapodtak, hogy angol foglyokat nem ejtenek. Amelyik angol katona a kezükbe kerül, az a halál fia, ha csak a tisztjeik idejében meg nem akadályozzák a bajor legényeket cselekedeteikben. Vannak olyan századok, ahol a bajor katonák eszmasárokkal rugdossák agyon a becstelen angol katonákat. Ezt különösen azóta teszik, amióta megtudták, hogy az angolok a Nagybritanniában maradt védetlen német polgári személyeket kegyetlenül kínozzák.

— A francia katonákra már nem igen haragusznak a német harcosok. A francia hadifoglyok kitűnő elbánásban részesülnek és kölcsönösen „kamerad”-nak szólítják egymást.

Általános támadás várható Galiciában.

(Német katonai szakértő az osztrák-magyar csapatok fölényéről. — Az oroszok keletporoszországi kudarca.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 5.

Von Schreibershofen őrnagy, a Vossische Zeitung katonai szakértője írja:

Ha áttekinti az ember a hadi helyzetet, amint az a keleti harctéren a legutóbbi időben kialakult, akkor két pont az, ami különösebb említést érdemel. Legészakibb szárnyukon az oroszok offenzívába kezdtek, amely nem áll közvetlen összeköttetésben a nyugatlengyelországi és nyugatgalicai harcterek nagy ütközeteivel. Ismeretes volt ugyan, hogy Kelet- és Nyugatporoszország tartományokkal szemben orosz erők állanak, amelyek alkalomadtán kisebb támadásokat intéztek a határvidék ellen, de általános offenzíváról nem volt szó. Ez a helyzet az utóbbi időben megváltozott. Mint már előzőleg, ezuttal is két oldalról vonultak fel az oroszok Keletporoszország ellen s kihasználták annak kedvezőtlen földrajzi fekvését egy keletről és délről intezett koncentrikus támadáshoz. Ez ugyanaz a gondolat, amely a háború kitörésekor vezette támadásukat, csak hogy akkor azt sokkal nagyobb erőkkel vitték keresztül.

A keletről jövő orosz támadás most is a Lötzen-Gumbinnen frontra s az attól északra fekvő területre irányul. A támadásokat azonban nem egyidejűleg intézték, hanem egymásután több nap s mi valamennyit visszautasítottak. Egyidejűleg más orosz erők Kelet és Nyugatporoszország déli határa és a Visztula közt nyomultak előre. Jobbszárnyukat körülbelül Prasnyonál, Willenbergől délre állítottuk meg, míg balszárnyuk a Visztulára támaszkodott s körülbelül Wloclawek magasságáig jutott el. Magát ezt a Visztula másik partján fekvő helyiséget már nem érintették az oroszok. Az egésznek nincs az a látzata, mintha egységes haditerv alapján egységesen elrendelt offenzívának kivitele lenne nagyobb erőkkel, az előtörések — ugyanis különböző napokon történtek s a német csapatok azokat mindenütt visszautasították. A visszavert támadásokat sehol sem újították meg. Az oroszok ugyilátszik megelégedtek annak konstataálásával, hogy mindenütt elegendő erős német csapatok állanak, amelyek első előtörésüknek ellentállhattak.

Orosz lapokban s külföldi jelentésekben is sokszor volt szó valami titokzatos orosz haditervről, amely az offenzívát egész új területen kezdi meg s a helyzetet teljesen megváltoztatja. Lehetséges, hogy a fentemlített támadások ép ez új haditerffel vannak összefüggésben. Mindenesetre excentrikus orosz támadások voltak, amelyek az orosz erőköt a tulajdonképeni harctérről nagy távolságra szólították el. Hogy mi volt ezzel a céljuk, azt nehéz eldönteni. Lehet hogy a Kelet- és Nyugatporoszországban alkalmazott csapatokat akarták helyükön lekötni, hogy másutt ne használhassuk azokat. De lehet, hogy céljuk ezzel erősen szorongatott nyugatlengyelországi frontjukat tehermentesíteni. De hogy a támadásnak ilyen hatása lehessen, annak előfeltétele a taktikai siker. Ezt azonban nem érték el az orosz fegyverek s így az előtörés egész céltalan maradt.

Az ellenkező, legdélibb galicai és bukovinai szárnyon is döntő jelentőségű események történtek. Amikor december végén s január elején az oroszok megkezdték nagy ellenoffenzívájukat, amelynek célja az osztrák front át-

törése volt, egyidejűleg nagy orosz erők déli irányban haladtak előre a Kárpátokban, assal a céllal, hogy a gerincen keresztül Magyarországra törjenek be. Ekkor sikerült nekik az aránylag gyenge osztrák-magyar különítményeket hátrább sorítani. Birtokukba jutottak a kárpáti oroszok, sőt néhány csapatot a hegység magyarországi részén is előre toltak. Miután ezt az előtörést rendkívül nagy erőkkel végezték, az osztrákok előbb visszavonultak s időbe került, amíg megfelelő erősítést vettek a fenyegetett pontokra. Mégis sikerült az orosz előhaladást időközben is feltartani. A hegységek kivessző völgyeit nem tudták megkeríteni s nem tudták eljutni a magyar alföldre. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy az orosz előtörés bizonyos veszedelmet rejtett magában, különösen, miután Bukovina megszállásával volt összekötve. Ott is jelentős orosz különítmények gyülekeztek, amelyek az ország megszállása után a Kárpátokon keresztül Erdélybe akartak betörni.

Ezt a veszélyt az utóbbi időben az osztrák-magyar csapatok erőteljes offenzívájukkal elhárították. Miután megfelelő erősítést vettek magukhoz, az egész fronton támadásba mentek át. Sikerült nekik a Magyarországra betört csapatokat északi irányban kisorsítani, Magyarországot az ellenségtől teljesen megtisztítani, s több napos elkeseredett küzdelem után a hágók gerincmagaslatait elfoglalni s az oroszokat a szorosoktól a Kárpát-élevidékekre vetni. Az osztrák-csapatok immár urai a galicai felvonulási utaknak. További előnyomulásunk, mint azt már az utak iránya is mutatja, Przemysl s Lemberg felé fog irányulni. Egyidejűleg a keleti és nyugati Bukovinában küzdő oroszokat is több ütközetben megverték s északi irányban visszassorították őket. Ép külföldi, sőt orosz lapok is figyelmeztettek arra, hogy az osztrák-magyar offenzíva, ha két különböző ponton folyik is, egységes operációnak tekintendő, a melynek egységes a célja is. Hogy mi az, az legjobban kitűnik azokból az intézkedésekből, a melyeket az oroszok már most foganatosítottak Lemberg kiűrtésének esetére.

Világos, hogy ezzel a nyugatgalicai harctéri helyzet is lényegesen változott, annál is inkább, mert az oroszoknak minden kísérlete, hogy a Dunajecen átkeljenek s az osztrákok állásait Gorlicie és Zaklicyn között áttörjék, meghiúsult. Az osztrák-magyar csapatok nemcsak eredményesen tartották ezeket az állásokat, hanem az utóbbi napokban még előre is haladtak. A hivatalos jelentések többször utaltak arra, hogy az utóbbi napokban folyó tűzérési harcok igen eredményesek s nemcsak az ellenséges tűzértséget győzték le több ízben, hanem az ellenséges gyalogság is kényszerült helyenként állásait feladni. Ebből látható az osztrák-magyar tűzértség fölénye, a mi megrendíti az ellenséges állásokat. Az ellenséges állások mindinkább értekek lesznek a rohamra, úgy, hogy egy általános támadás nagy eredményekkel kecsegtet. Ha ezeket a tényeket összefoglaljuk, kialakul az osztrák-magyar hadsereg általános offenzívája az orosz balszárny ellen. Ez eddig minden tekintetben eredményes volt s alapos a remény, hogy hasonlóan folynak le a jövő operációi is. Minél nehezebb Nyugatengyelország-

ban a tisztára frontális támadás az ellenség megerősített állásai ellen, annál fontosabb ez az előrehaladás.

Emelett nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy minden nehézség ellenére is előrehalad Nyugatgaliciában lassan, de biztosan frontális támadásunk. Mondhatjuk tehát, hogy a keleti harctéren a helyzet a legkedvezőbb.

Biztos védőoltás

a tifusz ellen.

(Négy év alatt nem történt halálozás.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 5.

Sajnos a tifusz Aradon a legaktuálisabb téma. Ahol máskor színházról és csatákról, sőt ahol a háborúról, offenzíváról és defenzíváról, a bevonulatról és itthon konrádoskodókról eszevegtek, a súlyos időkben még megmaradt kedélyességgel és többé-kevésbé cinizussal, ott most a tifusz a legérdekesebb téma. Hiába, az ember már olyan, hogy elsősorban az érdekli, ami őt érinti legközelebről. Ezen a világháború sem tud változtatni. Aradi urinót látunk orvosi ujság olvasásánál. A háziorvos hívta fel a figyelmét egy cikkre, amelyet egy amerikai orvos írt a tifusz elleni védőoltásról. És igaza volt, hogy olvasta. Ma izgatottabb témánál bármelyik regénytárgy.

Az amerikai orvos-tanár Zajicek Ottó dr., aki a sanfranciskói egyetemen tanít és most az amerikai Vörös Kereszt missziójának élén áll, amely Bécsben a 8. számú tartalékkórházban teljesít emberbaráti feladatot. A professzor arról számol be, hogy náluk Amerikában tényes eredményeket értek el a hadseregben a tifusz elleni védőoltásokkal. Angliában Wright tanár, Németországban Pfeiffer és Kelle tanárok, míg Amerikában egy Russel dr. nevű törzser orvos honosította meg.

— Nálunk — írja Zajicek tanár — minden katonát beoltanak tifusz és himlő ellen egyaránt. Az oltóanyag tifuszbacillusokból készül és rendkívül egyszerű szer. A teljes oltás háromszorra történik tíz-tíz napi időközökben. Néha a beoltottak fejfájást és lázt kapnak, de ez 24—48 óra alatt elmúlik. Az új védekező rendszert legényesebben igazolta az eredmény és ezt mindeánál szenzációsabbá teszik a következő számok:

— Az amerikai hadseregben 1911 márciusától júliusig összesen 45680 katonát oltottak be és ezek közül mindössze tizenegy betegedett meg tifuszba, de egy sem halt meg. Megjegyzendő, hogy 88902 kapott teljes három oltást. Különösen feltűnően örvendetes volt az eredmény a Texasba küldött csapatoknál. A hadügyminiszter parancsára, a még be nem oltott embereket megérkezésükkor azonnal be kellett oltani tifusz ellen. A főtáborban, San-Antonióban 12000 ember lakott, egy kisebb táborban Galvestonban 3—4000 ember volt elhelyezve, úgy, hogy összesen körülbelül 16000 embert oltattunk be. Tudomásom szerint Galvestonban egyetlen egy tifusz megbetegedés nem történt, noha épen amikor a mi katonáink ott voltak, a polgári lakosság közül 193-ban betegedtek meg hagymázban. A főtáborban két tifuszos eset volt, de mindkettő könnyű lefolyású. A csapatok nem voltak elzárva, szabadon érintkezhetek a polgársággal.

— Két év eredményeket értek el az oltásokkal a német, angol és japán hadseregekben is. Az indiai csapatokban a be és nem oltottak közt a következő különbség mutatkozott megbetegedést és halálozást illetően: be nem oltottak közül megbetegedett 5-9 százalék, meghalt 0-17 percent. 1911. évig az amerikai hadseregben a halálozás nagyobb volt, mint bármelyik más seregben. A tifusz elleni védőoltás rendszeresítésének pillanatától kezdve a halandóság rohamosan csökkent. Négy év alatt a beoltott legényesség közül egyetlen egy sem halt meg tifusz betegség következtében.

Szélesedik kárpáti támadó frontunk.

(Oroszok meghiusult offenzívája Duklánál. — Gőzkalapács az orosz sereg. — Ujabb sikereink Bukovinában.)

(Hivatalos távirati tudósítás.)

Ungvár—Budapest—Pétervár, febr. 5.

Növekedik offenzívánk ereje.

Milanó: A londoni Times szerint Pétervárott elismerik, hogy offenzívánk arányai növekednek és a harc vonal szélesedett. Megerősítik most már azt az eleinte itt hitetlenül fogadott hírt is, hogy a kárpáti harcokban német csapatok is részt vesznek.

Rotterdam. A Daily Telegraph szentpétervári levelezője azt írja, hogy Nyugat-Galiciában és a Kárpátokban most döntő jelentőségű ütközetek vannak folyamatban. Lengyelországban a németek támadása a Rawka környékén napról-napra hevesebb lesz, ami újabb offenzíva kezdetét jelenti. Galiciában és a Kárpátok taraján túl az osztrák-magyar csapatok folyton újabb erősítéseket kapnak és a hágónál át előrenyomult seregek egyre jobban kiteresztik harc vonalukat.

Ujabb előnyomulásunk Bukovinában.

Beszterce. A Kirlibabától északi irányban előrehaladó csapataink, bár a merhetetlenül sok hó és jeg következtében a terepviszonyok lehető legsullyosabbak, ma a Moldva és Izvor községek közt levő vidéken több ponton megtámadtak és visszaverték az oroszokat. Győzeimes ütközetben, amelynek nagy jelentősége van, 600 oroszot fogtunk el.

Beszterce. A Jakobéninél megismétlődött ellenséges támadás korántsem volt olyan komoly, mint az első többnapos csatában meghiusult áttörési kísérlet, a melynek visszaverése tudvalevőleg megnyitotta a Kárpátokban egymást követő nagyszerű győzelmeknek. Most csak azért támadtak az oroszok, mert viaszatlan helyzetükben kénytelenek voltak ezt a kétségbeesett lépést megkockáztatni. Az eredmény: a támadás villámgyors, erőyes és az ellenségtől súlyos áldozatot követelő visszaverése volt. Az oroszoknak ötszáz sebesültjük és halottjuk hátrahagyásával kellett menekülniük és előretámadásuk már elérte Pozsonyot. Egyidőjűleg a Kirlibabától Seletinig visszavonult, majd ismét az előrenyomulást megkísérelő orosz sereget nyomon követő csapataink elérték a Moldova vonalát és így Bukovinának moldvai terepszakasa a mi kezünkben van.

Beregből kiűldözzük az oroszokat.

Ungvár. Bereg megyei csapataink tojratják győzelmeik sorozatát. Katonaink ellenáthatarlan erővel üldözik az ellenséget és számos foglyot ejtenek. Bereg megyében nyugalom van, a hatóságok újabb elfoglalták helyüket. Unges Máramarosban a helyzet változatlan. Duklánál minden orosz támadást visszavertünk.

Megtört az oroszok duklai támadása.

Grác. A Tagespost jelenti, hogy az oroszok duklai áttörési kísérletétől védett nyugati Boszkid-frontunkon meztörték. Az oroszok rengeteg veszteségeket szenvednek, a mi

csapataink állandóan tért nyernek. Az Erdős-Kárpátokban előrenyomulunk, az uzsoki szorosától északra kiverjük az oroszokat megerősített magasiati állásaikból.

Orosz jelentés a duklai harcokról.

Kopenhága. Pétervárról jelentik: A Visztula balpartján tegnap igen heves harcok voltak Borzimov táján. Éjjel támadást intéztünk a németek ellen, a kik előző napon egy hadállásunkat elfoglalták. Véres harcok után sikerült a tüzérség által tarthatatlanná vált hadállás egy részét visszafoglalnunk. Egy géptelegrafonvezeték-mányoltunk és több német katona fogságunkba esett. Másnap a németek ismét kísérletet tettek, hogy a hadállásról újra kivessenek. A nap folyamán több ízben megkísérelt német támadások dacára megváltuk pozíciónkat. Vitkovice falu mellett Vichorod táján, ott ahol a Bzura a Visztulába ömlik, a németek egész napon át folyt heves harcok után elfoglaltak egy hadállásunkkal szemben fekvő magaslatot.

A Kárpátokban, főleg Duklától északra szakadatlanul folyik a harc. Az ellenség itt hihetetlenül hevesen támad.

Nem érnek el sikereket az oroszok.

Stockholm. Az Aftenbladet katonai munkatársa a következőképp jellemzi az északi harcot: A keleti fronton nagyobb tevékenység észlelhető, részint az oroszok részéről: Kelet-Poroszországban, részint az osztrákok és magyarok részéről a Kárpátokban.

Az előbbi akciók közül leg több angol újság azt állította, hogy ez az oroszok egy új offenzívájának kitolyasa volna. Ez a leltetés bizonyára szentszándékkal fészektikus volt! Tagadhatatlan azonban, hogy az oroszok számára előnyös volna a mostani évezek felhasználása, mivel Kelet-Poros ország 2500 tavu most be van fagyva. Eddig azonban az orosz kísérlet nem mutat fel nagyobb eredményeket. Másrészt esélyesek vannak arra, hogy a németek Varsó körüli újabb nagyobb terepet nyertek.

Galiciában, ez egészen világos, az oroszok visszavonulásra készülnek az általuk elfoglalt tartott kárpáti hágómarasokról. Bizosra vehető, hogy az új osztrák-magyar offenzívában német erők is része vesznek.

A Novoje Vremja ezt jelenti:

— A szövetségesek a Kárpátokban óriási csapatmégeket vontak össze és körülbelül 300 kilométeres fronton a legnagyobb gyorsasággal kezdtek meg a hadműveleteket, amelyek annál komolyabbak az oroszokra nézve, mert az ellenséges csapatok elűzése és utánpótlása ezen a területen nagy kényes és nagy segítségére nagy szükség van. Ely körülmények között az orosz hadvezetőségnek megfelelő intézkedéseket kellene tennie, de ezekre képtelen.

A Rjees úgy számítja, hogy a Kárpátokban az osztrák-magyar és német seregek ereje több mint fél millió.

Egyes orosz lapok szövetségesek azt a kérdést, hogy miképp magyarázható meg Przemysl hosszas ellenállása. Katonai szakértők arra a végeredményre jutnak, hogy az orosz hadsereg a szövetségeseknek új haditerével

áll szemben, amelynek főcélja Przemysl felszabadítása. Az egyik pétervári lap így ír:

— Przemysl védőserege váratlanul abba hagyta a hirtelen kirohanásokat, a melyek az orosz ostromló seregre nézve mindig oly veszteségteljesek voltak. Ebből vagy az köve kezethető, hogy Przemysl helyőrségi csapatai ki vannak merülve (?), vagy pedig az, hogy kétségbeesett döntő csatára készülnek, a mely az oroszokra nézve annál veszedelemesebb lehetne, mert a hadműveletek a Kárpátokban leküzdhetetlen akadályokkal vannak összekötve. Mihelyt Przemysl védőseregét a leucsekélyebb remény biztathatja, hogy a felmentő sereggel egyesülhet, akkor — mint a tapasztalat mutatja — az ördög sem fogja őket visszatartani attól, hogy döntő csapást mérjenek rájuk.

Védekeznek az oroszok.

Krisztiania. Az Aftenposten katonai munkatársa hosszú cikkben foglalkozik a keleti harcok helyzeitei és kifejti, hogy a Galiciában és különösen Orosz-Lengyelországban hetek óta tartó állandó harcok után, úgy látszik, az oroszok átmennek az offenzívából a defenzívára. Az orosz hadvezetőség meg akarja kísérelni, hogy a franciák háromdjához hasonlóan ők is beállítsák a védekezési pozícióban tartásukat.

Ez az új taktika — amint azt Krisztian Bruusgaard, a norvég gárda parancsnoka is kifejti — azon alapul, hogy az orosz katonaság, melyből minden önállóság és iniciativa hiányzik és amely a magasabb vezetés hiányában teljesen fejét veszteti, a defenzívára alkalmasabb, mint arra, hogy nagyobb tömegben támadólag lépjen föl. Bruusgaard gárdaparancsnok véleménye szerint ezek a tulajdonságok tetik vezetéssé az oroszok helyzetét az orosz-japán háborúban is.

Az orosz-japán háború óta lefolyt tíz év nem volt elegendő arra, hogy az orosz katonaságnak ezt a tulajdonságát megváltoztassa. Más kérdés azonban, írja a lap, hogy a beállított hideg időjárás megfelelő-e arra, hogy az orosz csapatok futóárkokat ássanak és más kérdés, hogy Hindenburg nem fog-e aaponan beleszólni az orosz hadvezetőség által tervezett taktika változtatásba?

Varsó bombázása a levegőből.

Krako. Január 31-iken esteikor egy német aeroplán bombákat dobott le Varsóra. Harom ház összeomlott, harom ember meghalt és tizen súlyosan megsebesültek.

Nem biznak a franciák az oroszokban.

Róma. Gustave Hervé, az antimilitarizmus egykori buzgó apostola, jelenteg a háború lelkes bírálta, lapjában: La Guerra Socialeban vezércikkében próbálja meggyőztetni a sok küzdő után joggal idegeskedő franciákat. Mert a franciák — e cikk is bizonyoság rajta — egyáltalán nincsenek annyira megelégedve a háború eddigi eredményeivel, mint a hogy azt a hivatalos körök szeretnék feltüntetni.

„Teljességgel igaz — írja Hervé cikkében — hogy a háború hossza nyúl. De hát azt képzelték-e ők (az On alatt itt „egy” ideges ember értem), akhez a cikk íródott), hogy egy csapásra végzetlenek a németekkel? Azt hiszi, hogy egy heveny millió nemzetet, amelyet egy másik ötven millió nemzet támogat, ilyen könnyedén meg lehet semmisíteni, különösen akkor, amikor ez a nemzet nagy n év óta készül a háborúra, amikor olyan hatalmas erőfeszítéseket tett hadi technikája fejlesztésére: egy nemzetet, amely bátor, nemzeti gögtől lautzált, amelynek módsze-

res szelleme, organizáló zsenije bámulatot keltő?

— Nincs Ön megelégedve az oroszokkal? Es miért? Nem hisz már az orosz gőzhenger történetében, amely egyszerre Berlinig gördül és a tizenkét millió emberben, amelyet Oroszország csatasorba állíthat?

De hát a tizenkét millió ember valóság, Oroszország csakugyan fegyverbe szólíthat ennyit. Csak hogy ezt a tömeget hogyan szerelje fel és lássa el rendszeren és bőségesen, mikor a hatalmas birodalom iparilag relative olyan fejletlen? Hogyan szállíthasson a frontra tizenkét millió ember számára elégséges municiót és élelmet, mikor vasúthálózata annyira szegényes. Különösen Lengyelországban?

— Vessen egy pillantást a térképre: Varsóból mindössze négy vasúti vonal vezet Németországba, az egyik Mlawan, a másik Thornon keresztül, kettő pedig Lodz vidékén. Legyezőalakban ágaznak el ezek Varsóból. Mit akar Ön? Ha a németek, akik Sziléziában és Pozenben rendkívül sűrű vasúthálózattal rendelkeznek, egy ponton koncentrálnak csapatukat és egyetlen úton támadnak Varsó ellen, az orosz csapatok, melyek más irányban már messze előnyomultak, kénytelenek teljes sietéssel Varsóhoz visszatérni, mert különben az a veszély fenyegeti őket, hogy vasúti vonalukat — amiknek birtoka nélkül teljesen megbérülnek — hátulról elvágják.

— Lesetséges, hogy a németek most megint megközelítik Varsót, mint ahogy tették októberben, de a végén megint rengeleg veszteséggel vissza kell fordulniuk az orosz lovasságtól üldözötve. Am tegyük fel, hogy bevernék Varsót: minél tovább haladnának kelet felé, annál nagyobb nehézségek toronyulnának utjukba.

— Az orosz hadsereg nem offenzív természetű. Inkább a defenzívára van berendezkedve. Nem egy henger, a mely teljes gőzzel gördülhet előre, inkább egy rettenetes mozsártörő, a melyik nehezen mozdítható, de annál halálosabb kirelhetetlenséggel zúz össze mindent, a mi alája kerül. A mozsártörő most Varsónál dolgozik: elképedve fogjuk megtudni, hány német koponyát morzsolt össze.

LEGUJABB.

(Táviróda, cenzurázva.)
Érkezett reggel 3 órakor.

Bécs. Lovag Bilinszky hír szerint a legközelebb megkapja a Szent István rend nagykeresztjét.

London. A Times a német buvárnaszárok elleni védekezésre azt ajánlja, hogy a német foglyokat osszák szét az angol kereskedelmi hajókra és így megakadályozzák azok elsüllyesztését.

Milano. Angliában a kenyér hiány miatt fenyegető a helyzet. Több városban véres zavargások voltak.

Rotterdam. A második ausztráliai csapatszallítmány Egyiptomban partraszállott.

Berlin. Mihajlovics Miklós nagyherceg a berlini egyetem részéről neki adott tiszteletbeli bölcsészeti doktorságról lemondott.

Madrid. A szenátus ülésén a miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány szigorúan betartja a semlegességet és szíves viszonyt tartanak fenn az összes hadviselő államokkal.

Konstantinápoly. Bassorából érkezett muszlimán menekülők elmondották, hogy az angolok sivataggá változtatták a várost. A híres datolyaerdőt elpusztították. A lakosság elmenekült.

London. Királyi rendelettel az eddig mint papír pénz forgalomban szereplő postacéklapokat kivették a forgalomból.

HIREK.

— **Könyörgés békéért.** A félő óra pusztító világháború borzalmai között, amikor igaz ügyünk diadalért küzdünk, jölesik azért imádkozni, hogy jöjjön mielőbb a diadal és vele az általános, boldogító béke. XV. Benedek pápa rendelete, melyet a január 22-iki konzistoriumból adott ki és Gasparri bíbornok államtitkár aláírásával a világ összes püspökei megkapták, általános könyörgést rendel el a béke visszatéréseért. Európa összes katolikus templomaiban egyszerre fog felhangzani február 7-én, vasárnap minden hívő ajkáról a pápa imédsága a Béke Királyához és mindenütt könyörögni fognak, hogy győzzön az igazság és jöjjön el a béke. Igazi béke-nap lesz ez, melyet a fohászoló lelkek milliói avatnak ünneppé. A békéért könyörgő ájtatosság a minoriták templomában vasárnap, február 7-én a délelőtti 10 órai szentmisével kezdődik, amely után egész napon közös imádságra ki lesz téve az Oltáriszentség. Délután 5 órakor a rózsafüzér elmondása után elimádkozzák XV. Benedek pápa alkalmi imáját, majd a Mindenszentek litániája és könyörgés után áldás fejezi be az egész napi ájtatosságot.

— **Egy milliárd értékű vagyon lefoglalása.** Párisból jelentik: A „Journal” írja, hogy a Párisban lefoglalt németek, magyarok és osztrákok vagyonát egy milliárdnál többre értékelik. Villeroy herceg német alattvaló kasszájában huszonöt millió frankot találtak.

— **A Polgári Takarékpénztár igazgatósága** ma délután tartott ülésén elhatározta, hogy az 1914. évi osztalék fejében a 160 korona névértékű részvények után 12 koronának és a 800 korona névértékű részvények után 60 koronának kifizetését fogja javaslatba hozni a f. hó 28-án megtartandó közgyűlésnek. — Idei osztalékát megállapította már az Ipar és Népbank igazgatósága is, amely február 14-én tartja közgyűlését és részvényei után az 1914. évre 30 koronát hoz javaslatba.

— **Üldözik a románokat Oroszországban.** Bukarestből jelentik: A Bukarestbe érkező utasok elbeszélése szerint a oroszok valószínűs hajtvadászatot indítottak az üzletiügyekben Besszarabiába érkező románok ellen, akik közül sokat kémkedés gyanúja miatt letartóztattak és kivégeztek. Ezek között van Constantinescu György fényképész is, aki másfél évvel ezelőtt már Kisenevben lakott. Ezt a szerencsétlen embert azzal vádolták meg, hogy kémkedett, és felakasztották. A halálbüntetést anélkül hajtották végre rajta, hogy ítéletet hoztak volna. Kisenev börtöneiben ezidőszent több száz román tartanak fogva, valamennyit kémkedés gyanúja miatt és előreláthatólag a legtöbben közülük Constantinescu sorsára fognak jutni. Oroszország és Románia viszonyára jellemző, hogy odesszai utasok elbeszélései szerint, Bendernél több mint 300 ezer (az nyilván egy kissé túlzott szám) orosz katoná van koncentrálna. Bizonyos orosz körök kijelentése szerint ezek a katonák mindaddig ott maradnak, amíg Románia magatartása nem tisztázódik.

— **Megrendszabályozott orosz tábornok.** Stockholmból jelentik: *Todorow* orosz tábornok a Rjecsben cikket írt a zsidók egyenjogúsítása mellett, mert a hadseregben negyedszázézer zsidó harcol az orosz hazáért. A liberális cikkért *Nikolajevics nagyherceg megrendszabályozta a tábornokot.*

— **A tífusz-tífusz járvány.** A városi tisztviselői hivatalhoz a mai nap folyamán nem érkezett jelentés újabb tífuszos tífusz megbetegedésről a város területén. A honvédség laktanyájában ápoló betegek száma 28. A városban tífuszos tífuszban eddig nyolc katoná betegedett meg, akiket teljesen inaktív állapotú fertőző kórházban kezelnek. Vajon az internált szerbek közt mennyi a ragályos kórházban megbetegedett, azt nem tudni. *Schuster* Henrik dr. ma este jelentette *Tisch* Mór dr. főorvosnak, hogy a honvédség laktanyájában ápolókat közül egynek állapota rosszabbra fordult, nyolcan rekonvaleszeneseknek tekinthetők. Itt említjük meg, hogy *Singer* János dr. állapota ma éjjel rosszabbra fordult. Kezelő orvosai *Keppich* Jakab dr. és *Hecht* Arnold dr. tb. főorvos, káuforinjekciót alkalmaztak.

— **Churchillt kémnek nézték a francia harctéren.** Párisból írják: *Churchill* lordnak, midőn meglátogatta a francia harcteret, oly kalandja volt, a mely könnyen végzetessé válhatott volna reá nézve. Egy skóciai káplár leveléből ugyanis kiderült, hogy kevésbé mult, hogy *Churchillt* az angolok mint kémeket agyon nem lőtték. A *Gordoni* hlandezred ugyanis egy este parancsot kapott, hogy szigorúan figyeljen meg egy kakival bevont fekete autót, a melyben két vezedelmes kém, egy ur és egy hölgy, törekszenek átjutni az angol vonalra; a nő a legkörülményesebb női kémek egyike és így kettős elővigyázat szükséges. Másnap reggel az illető káplár volt őrségen. Nagy köd volt mindenfelé, midőn hirtelen egy kakival bevont autót láttak tovarobogni az oroszországon. Megálljt kiáltottak feléje, de a soffőr tovább akart haladni. Erre az őrség tagjai lövéssel fenyegettek, majd megerősítések bukkantak fel minden oldalról, a melyek körülfogták az autót. Végül kiszállottak az autó utasai: két francia tábornok és — *Churchill* lord.

— **Hősi halál.** Ma este hat órakor Aradon családja körében halt meg *Alexy* Sándor dr., Pitvaros község körorvosa, aki a mozgósítás óta, mint segédorvos, a déli harctéren teljesítette lelkiismeretesen kötelességét. A 37 éves doktor, aki ütközetek közben reitenthellen bátorsággal egész a tűzvonalig hatolva, számtalan sebesült hős katonáknak mentette meg életét gyors segítségnyújtása által, hivatásának lett áldozata. Tífusz betegeket gyógyított a déli hadseregünk egyik kórházában és ott megkapta maga is a súlyos betegséget. Családja apósának *Réthfalvy* Jenő jószágigazgatósági főtisztviselő aradi otthonába hozta, ahol övéi odaadó gondossággal ápolták. A betegség azonban nem volt feltartóztatható pusztító utján. A tudomány, a szeretet nem voltak elég erősek ahhoz, hogy *Alexy* drt megmentsek. Ma este kiszenvedett, mélyen sujtott családja és ismerősei, tisztelői által őszintén gyászolva.

— **Köszönet.** *Pollák* Vilmosné Andrássytér 25. szám, 10 koronát a várkórházban levő nehéz beteg katonáknak küldött. Ezen összeget őszinte köszönettel átvettem. *Resch* Ferencné.

— **Nagyvárad borbély népfőlkélok jelentkezése.** Nagyváradról jelentik: A nagyvárad 4. népfőlkélok parancsnokság megkeresés folytán a nagyvárad katonáugyosztály felhívta a Nagyváradon tartózkodó 1878–1890. évi születésű a megtartott népfőlkélok bemutatásánál alkalmatlanok talált borbélymesterségű, valamint 37 évtől 42 éves korban levő borbélymesterségű B) alosztályu. népfőlkélokot, hogy február hó 4. napján délelőtti 10 órakor a törvényes következmények terhe alatt jelentkezzenek.

— Az erdélyi románok sorsa. Az „Adventus”-ban Costa Foru román politikus, Bra-tianu miniszterelnök régi-ellenfele-cikkét írt az erdélyi románokról.

— A Kárpátokon túli testvéreink — írja pikkében — teljes joggal fáznak a mi politikánktól és attól, hogy esetleg Románia urama alá kerülnek. Nagyon jól tudják ugyanis Erdélyben, hogy milyen a mi életünk, milyen rossz a mi közigazgatásunk, mily gyengén van nálunk kiépítve az alkotmányos élet, mily önkényuralom van a közigazgatás és igazságszolgáltatás terén. Mi, akik ott tartunk, jól tudjuk, mennyivel jobb viszonyok között élnek vérsink Erdélyben. A nép nem kíván a mi uralmunk alá kerülni. Amennyiben háboruba indulnánk ellenük, magunkkal szemben fogjuk találni a magyarországi románokat is, mert testvériség ide, testvériség oda, az első minden népnél a jog, a szabadság, a boldogulás és a haladás lehetősége.

Jellemző ez a cikk már csak azért is, mert a román túlsók mindig azt szeretik hangoztatni, hogy Erdélyben elnyomásban, sanyaru sorsban élnek a Romániában túlboldog románok testvérei . . .

— Orosz tervek Románia bekebelezéséről. A bukaresti „Seara” a „Drug” című Kisenyben megjelenő orosz újság egy cikkét közli hű fordításban. Ez a lap komolyan foglalkozik Románia bekebelezésével és többek között a következőket írja:

— Nem lesz nehéz Romániát öt-hat kerületre felosztani és a lakosságát eloroszosítani. Hiszen ismeretes, milyen könnyen olvasztják magukba az oroszok az idegen népeket. Románia boldog lehet, ha végül is a cárok uralma alatt élhet. Románia lakosságának a nagy tömege parasztokból áll, akik nyögnek az adóterhek alatt, a legnagyobb nyomorban élnek és a földbirtokosok, valamint a földbérlők által a legszivtelenebbül kiszípoloztatnak. Oroszországban ugyan nincs oly sok szabadsága és joga a parasztnak, mint Romániában, ezzel szemben azonban a mi parasztaink élete egyszerű és feleslegesen bővelkedő. Nagyon könnyű lesz tehát a román parasztságot meggyerni, de hamarosan készen leszünk — reméli a „Drug” — a műveltebb osztályokkal is.

— Sajtópör a nagy haj körül. Derűs sajtópöri főtárgyalás volt tegnap a temesvári büntető törvényszék előtt. Kubán Endre, a Temesvári Hirlap munkatársa becsületsértés miatt jelentette fel Lovas Antalt, a Temesvári Zeitung szerkesztőjét. Kubán ugyanis verset írt a T. H.-ban arról, hogy az emberek már nem igen járnak a borbélyműhelyekbe, nem nyíratkoznak s különösen a hirlapírók növesztenek hosszú haját, pedig rövid hajjal is lehet valaki jó hirlapíró. A T. Z.-ben másnap szerkesztői üzenet jelent meg, hogy azt a hirlapírót, a ki a kollégája hajáról gunyos verset ír, meg kellene verni. A lovagias magyarázatok során Lovas kijelentette, hogy a szerkesztői üzenetet azért küldte, mert Kubán a versben a T. Z. egyik nagyhaju munkatársát akarta kicsufolni. Kubán becsületsértés miatt feljelentette Lovas szerkesztőt. A tegnapi főtárgyaláson Lovas ezzel végezte védőbeszédét:

— A hirlapírók ne egymás külsejéről, hanem egymás belsejéről írjanak. Különben kérem megbüntetésemet.

A törvényszék bűnösnek mondta ki Lovast, de tekintve büntetlen előéletét, fölmentette a vád alól s csupán a költségek megfizetésére kötelezte. A sértett hirlapíró fellobozott.

— Elcsapott francia tábornok. Berlinből jelentik: Bonnou tábornokot megfosztották a parancsnokságtól és letartóztatták.

— Hadbavonulók részére befolyt adományok. Kara Győző ötödször 10 korona, baró Bedeusz Bella 100 korona, K. I. 4 korona 40 fillér, Földes és Helis hatodszor 100 korona, Mikosevits Iván hetedször 20 korona, Polgári leányiskolai tantestület február havi adománya 25 korona, Első magyar általános biztosító társulat tisztviselői kara 25 korona.

— Öngyilkos kísérlet. A Háltér 1. számú házban ma délelőtt öngyilkosságot követett el Kovács Pál tűzifakereskedő felesége. Egy őrizetlen pillanatban marólugot ivott az asszony és mire hozzátartozói észrevették, már igen súlyos sérüléseket szenvedett. A mentők szállították be a kórházba az életunt asszonyt, aki családi viszálykodás miatt lett öngyilkos. Allapota életveszélyes.

— Az oroszianók karmai között. (Az Uránia tegnapi bemutatója.) Az artistavilágból egy megható drámát mutatott be tegnap a színház. Egy állatszelidítő szerelmének története ez, ki szívének minden szenvedélyével csügg imádoitján, míg ez csupán mulatságnak tartja szerelmét. Am amikor fenhéjazó módon vérig sérti a szegény leányt, az még akkor is szereti őt, apja boszujától kész megmenteni, meg akarja fékezni az apja által kiszabadított oroszianokat, melyek azonban őt is szettépik. Gyönyörű jelenetek egész tömege vonul végig az egész drámán és a tegnapi bemutató közönsége feszült figyelemmel nézte végig az idegizgató képet, érdeklődéssel figyelve az állatszelidítő izgalmas mutatványait. Nagybán hozzájárultak a lilim sikeréhez a dráma szereplői is, kik művészi tökéletességgel, meglepő átérzéssel kiváló alakításokat produkáltak az apa és leánya, valamint Hoffer Ferenc szerepében.

LEGYÜBB.

Erkezett reggel fél 4 órakor.

Királyi köszönet a nemzetnek.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, február 5.

A hivatalos lap holnapi száma a következő legfelsőbb kéziratot közli:

Kedves Tisza gróf! Az ellenfeleink ellenséges szándékai által reánk kényszerített s immár fél éve tartó harcra végigtekintve hálás szívvel emlékezem meg hű népeimnek ebben a nehéz időben tanúsított áldozatkész magatartásáról. Méltóságteljes komoly bizalomtól áthatva méltóknak bizonyultunk e korszak nagy kívánalmaihoz. Abban a nemes lelkesedésben, amelyben fiaikat zászlaim alá küldötték, a háborús idők igényéhez való készséges alkalmazkodásban s a harc áldozatairól való odaadó gondoskodásban ősi hazafiságunknak és állampolgári erényeinknek újabb fényes megnyilatkozását láthattam. Ez a jóleső tapasztalat fokozza a most is annyi fényes haditett dícsőségétől övezett hadseregemre vetett bizalmamat.

Kormányomnak az a törekvése, hogy minden erőt mindnyájunk közös céljainak összhangzó szolgálatába bocsásson, osztrák kormányom hasonló eljárásaival találkozik. Vezetése alatt a nemzet ezután is készséggel áldozza vérét és vagyonát a haza oltárára szívest örömeit hordozva mindvégig a háború súlyos terheit. Bizvást remélem, hogy az Islen segélyével kivívott békében a hiven végig küzdött harc erőfeszítéseinek, szenvedéseinek és veszélyeinek méltó jutalmát. Megbizom önt, hogy ezt legmelegebb elismerésem és köszönetem tolmácsolása mellett hozza a nemzet tudomására. Kelt Bécsben, 1915. évi február 5. Ferenc József s. k., Tisza István s. k.

Páris megunt a háborút.

(Franciák a kormány ellen. — A népszerűtlen angolok.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 5.

Páris hangulata a háború változó szerencséje szerint változik. Valami nagyon vigasztaló és vidám tehát sohasem lehet ez a hangulat, sőt a bizakodás, a kedv egyre alább száll, szinte a fagypontra alá süllyed. Az új esztendő Párisának, a januári Párisnak hangulatáról egy svájci hirlapíró a Berner Tagblattban ezeket írja:

— Szállodám közelében egy kis italmérés van, ahol olykor én is megiszom egy konyakot. Mindenféle, jobbára egyszerűbb emberek járnak a helyiségbe és már béke idején szívesen hallgattam ki ártatlan beszélgetéseiket apróbb-nagyobb napi gondjaikról. Könnyen megy velük a megismerkedés és az új ismerőssel mindjárt nagyon közlékenyek. Sovány déli és még szárazabb esti kenyerek elfogyasztása közben olyan dolgokat beszélnek el, amiről az újságokban nem lehet egyetlen sort sem olvasni. Meghallhatjuk itt, hogy az egyszerű emberek tömegében egyre erősebb hullámokat ver a kormány ellen mutatkozó komoly elkeseredés. Ilyesféle kifakadásokat hall az ember:

— Nem a nép akarta ezt a háborút, hanem a hatalmasok! Azok, akiknek a fiacskái, az „embusqués” (hadbavonulás elől bujkálók) féltik a drága vérüket. Ezek értenek ahhoz is, hogy a vagyonukat biztosítsák. Jaurést ök tették el a láb alól, mert szemükbe vágta az igazat! Elzász-Lotharingiáért ugyan egy tityinget se adunk mi!

Legjobb elkeseredésre hangolja azonban ezeket az embereket az, hogy a kormány nem teszi közé a veszteséglistákat.

— Tudni akarjuk, hogy hol vannak a fiaink! — mondják haragosan. — Négy öt hónapja nem hallunk róluk hírt és aztán egyszer csak beszéli valaki, aki látta, hogy meghalt, elesett, fogságba került! Az ország tele van sebesültekkel és nem is merik bevallani, hogy mekkorák a veszteségeink!

Ilyenek a vélemények. Az emberek lelkét a szerencsétlen sorstól még csak növelt mélyeséges pesszimizmus tartja hatalmában. Más sem kell, mint az, hogy a hadiszerecsene megint élesebben forduljon Franciaország ellen, a harcra tájáról újabb menekülők árasssák el a békés vidékeket, újabb nyomorúság szakadjon a polgárságra: ez a sok keserűség télelmev erővel fog kitörni.

A Café de la Paixben gyakran találkozom a konzervatív-arisztokrata párt néhány tekintélyes tagjával. A vélemények ott is hasonlóak a kis italmérésben elhangzó nézetekhez. Ez a kormány különösen a begyében van az arisztokratáknak. A kormány és a parlament kigynyolása napi csemegéje a bizalmas törzsasztalok társaságának. Csak a következményeket látják másnak, mint az egyszerű nép. Egyik arisztokrata jó ismerősöm, akit megkérdeztem hogy mi lesz a háború után, így válaszolt:

— Il nous faut un chef!

Arra a kérdésre, hogy ki lehet ez a fő, Franciaország új vezetője egész természetesen ezt a választ adta a francia magnás:

— Le roi Albert!

Azt magyarázom neki, hogy a szerencsétlen belga király tulajdonképpen német származású, a Kóburg család tagja és így nem jól illik francia trónra, de arisztokrata ismerősöm úgy vélekedett, hogy Albert király már régen jó franciává lett és ami azt illeti, hogy

írónra tiltetéséhez némi erőszak is szükséges: ez természetes, de ez csak az ellenpártnak lesz kellemetlen és ha minden sikerül, akkor rendbe jönnek a dolgok!

Még nagyobb érdeklődéssel hallgattam meg egy marseillei kereskedő okoskodásait. Pousset-nél ebédeltünk együtt. Józan gondolkozásu derék embernek ismertem meg, aki állhatatosan azt hangoztatta, hogy a franciákat Anglia sodorta a háboruba, Anglia, amely kereskedelmi érdekeiért kezdte az egész felfordulást. En azt említettem, hogy az angol diplomácia kijelentései szerint Anglia csupán a belgák segítségére sietett.

— Frázisok — választott megvetéssel a marseillei kereskedő. — Az angolok biztosan csupa segítségnyújtási készségről pusztítottak el a kafferek segítségével a buroket is! Az aranybányák az eszükbe sem jutottak! Az egyiptomiakat is csak azért fojtják teljesen angol járomba, hogy segítsenek rajtuk! Frázisok ezek uram és minden frázis alatt ez az egy szó, ez az egy gondolat található: business!

Kevés olyan irónikus nyilatkozatot hallottam az angolokról, mint ahogy a franciák beszéltek róluk. Párisban sehogy sem szívelik az angolokat. Francia és angol katonát például sohasem látni együtt jóbarátságban. Ha vendéglőbe, kávéházba valamelyik asztalhoz

angol katona telepedik be, a párisiak kelletlen arccal húzódnak el mellőle. Azt is beszélük, hogy Marseilleben és Bordeauxban az angolok katonai irodáik, hivatalaik, raktáraik számára három évre bérelték ki a házakat, hogy ezzel is mutassák készenlétüket hosszú háborúra. Már pedig a hosszú háborúval biztatás nem alkalmas arra, hogy a párisiak szimpátiáját fölébressze!

Fog-Krém

KALODONT

Szájviz

8801

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1915 évi február 6-án:

C) Bérlet.

C) Bérlet.

V i g ő z v e g y .

Operetta.

Kezdete este 7/8 órakor.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

FIFI
a garnizon kedvence

47

Február hó 8. és 9-én kerül bemutatásra az

APOLLO SZÍNHÁZBAN

Susz'hercen!

Rott-tal.

271

APRÓ HIRDETÉSEK

OKTATÁS.

Magántanulók

bennlakók és bejárók, mérsékelt díjazás mellett, teletösszeggel előkészítetnek az I. r. Flunternátusban Arad, Chorin Arad-utca 1. 108

Elemi,

polgári, gymn.- és reáliskolai tanulókat tanít, német órákat vállal okl. tanító. Cim a kiadóhivatalban. 468

ALKALMAZÁST KERES.

Megbízható,

éves bizonyítványokkal rendelkező nő magános urnához vagy urhoz házvezetőnőnek ajánlkozik. Esetleg betegápolást is elvállal. Vidékre is elmegy. Cim S. A.-né Kápolna-utca 27. 500

Deutsches Fraülein

sucht Stelle zu Kinder. Näheres bei Glück Manó Hunyadi-utca 504

ALKALMAZÁST NYER.

Jól, takarékosan

köserül főző szerény, önállóan gazdálkodni tudó közép-órú nőt keresek vidéki háztartásomba, ki egy család segítségével az összes házi dolgokat egyedül végzi, szon-nali belépésre. Kezdő fizetés 24 korona. Ajánlatok a lap kiadóhivatalába "G. z. sz. sz." jellegre küldendők. 499

Nem szótörő kötelez,

egészséges, tisztelettel keres: Házi biztosító főügynöksége Andrássy-tér 16 507

Jóirán

irodistanó, aki gép- és gyorsírásban, valamint génetikézésben jártas, felvétetik Ehrenfeld Ignác főszernagykereskedőnél Arad Bors Bényi-tér. 490

1-2 komolyabb

fűszer engrossista segéd felvétetik Ehrenfeld Ignác főszernagykereskedőnél Arad, Bors Bényi-tér. 489

KIADÓ LAKÁS.

Lakás

emeleti és földszinti 3-3 szobás mellékhelyiségekkel május 1-től Hasszinger-u. 4. sz. alatt kiadó. Bővebbet a házn. externél. 501

Modern

Lakás 3 szoba, tágas előszoba, fürdőszoba, minden mellékhelyiséggel, villanyvilágítással kiadó azonnal, vagy május 1-re. Lujza utca 8. sz. 495

Florián utca 14/a sz.

alatt két szobás utcai lakás fürdőszoba és minden mellékhelyiséggel együtt kiadó. 503

1 négy szobás

utcai lakás fürdőszobával, 1 két szobás udvari lakás előszobával május 1-re kiadó Thököly tér 4. szám. 505

Három szobás

szép lakás május 1-re kiadó. Kasza-utca 1/a. 508

Kiadó

a Deák Ferenc utca 42. számú hársban egy másodemeleti 3 szobás és mellékhelyiségekkel álló utcai lakás azonnal, vagy május hó 1-re Bővebbet a házn. externél. 447

2 szoba,

előszoba és fürdőszobából álló modern lakás március hó 1-től kezdve kiadó Deák Ferenc u. 4. szám a Bővebbet ugyanott a házn. externél. 460

Kiadó!

Csinos, kényelmes két szobás kerületi lakás fürdőszobával, mellékhelyiségekkel Rákóczi-utca 25 szám alatt. 387

ÜZLETEK.

Jót regalmu

vezékes kereskedés ialmérés- és trafikkal május 1-re kiadó. Miksa Kelemen-u. 2. sz. 466

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Keresünk

megvételre a szat. de jókarban levő 60 m. tűzfűtővel Corvall kazánt és egy 25-30 lóerős gőzpápet. Ajánlatokat kér: Kneffel Károly és Fia szernagykereskedése Arad, Bors Bényi tér 2 sz. 454

„Qui Si Sana“

a világ legszebb női harisnyája kapható selyem, flor és fil d' Cos seben. Bársony pántos cipő párja 5 kor. 10 fillér. Cipő Törsde Apollo mozi mellett. 5161

Bevonulás

miatt matt há őszoba és más egyéb butorok jutányosan eladó. Hal-tér 7. sz. alatt földszint jobbra. 465

KÜLÖNFÉLE.

Több mint 110 000

kötetes „Első aradi költőknégyv. tárt” legújabb művekkel kiegészítette és kedvező árban kölcsönzi az helyben, mint vidékre Krausz Paulin színházépület. Telefon szám 511. 241

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz. Telefon 242 Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe: villamos világítás berendezéseket, villamos csengő- és telefon berendezéseket minden szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villamos csillárokat, villamos fölödedényeket, villamos vasalókat villamos hajszító vasakat, Wolfram ampákat és mindennemű villamos cikkeket.

Villany olcsóbb,
mint a petroleum!

Villamos világítási berendezéseket jutányosan eszközöl

502

Koch Dániel

villanyszerelő Arad,

Deák Ferenc-utca 42 sz.

Tüzifa

legolcsóbb árban, legjobb minőségben beszerezhető

Dózsa Tüzifatelepen

Gróf Tisza István ut 28-34.

Telefon 857.

5091

Költözködők
figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3361

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42 sz.

Használt ólom

megvételeire kerestetik.

Meghívó.

A Kisjenői Takarékpénztár Részvénytársaság XXXI-ik évi rendes közgyűlése

1915. évi február hó 21-én d. e. 10 órakor fog az intézet helyiségében megtartani, melyre a tisztelt részvényes urakat tisztelettel meghívom.

A közgyűlés tárgyai:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.
  2. Az igazgatóság jelentése.
  3. A felügyelő-bizottság jelentése.
  4. Az évi zárszámra és mérleg előterjesztése és a felmentvény megadása.
  5. A tiszta nyereség hovatartozásáról szóló igazgatósági javaslat feletti határozat.
  6. Társulati elnök két évre leendő megválasztása.
  7. Netáni indítványok az alapszabályok 38. §-a értelmében.
- Kisjenő, 1915. február hó 3-án.

Dr. Hubay Pál s. k.,
társulati alelnök.

Megjegyeztetik, hogy a részvényesek jogukat vagy személyesen, vagy törvényes képviselők és meghatalmazott részvényesek által gyakorolhatják; továbbá, hogy a közgyűlésen csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvényei a közgyűlést megelőzőleg 20 nappal előbb a társaság részvénykönyvében nevére irattott és a közgyűlés megkezdése előtt le nem járó szelvényeivel együtt a társaság pénztárnokánál letételt, miről a pénztárnok és a napbiztos által tértívény adatik, mely igazolójeggyel szolgál.

Vagyon. Mérleg-számla. Teher.

Vagyon.	Mérleg-számla.	Teher.	
Pénztár	51964 18	Alaptőke	600000
Más pénzüzeteknél elhelyezett tőkék	46743 97	Tartaléktőke	152038
Váltó	1846149 99	Külön tartaléktőke	30000
Jelzálog	566789	Házépítési-alap	22000
Kötvény	212170	Messzer Lipót alapítvány	2100
Folyószámla	47773	Betét	1038441 74
Saját értékpapírok:		Visszleszámítások	829140
40320.— K n. é.		Lombard	33000
1913. évi 4 1/2 %-os		Hitelezők	19755 07
állami járadék á 80.— K	32256	Fel nem vett osztalék	60
16800.— K n. é.		Hátralékos tőke kamat-adó	2628 44
1914. évi 4 1/2 %-os		Átmoneti kamatok	45135 80
állami járadék á 80.— K	13440	Tiszta nyereség	58302 03
1800.— K n. é.			
4 % os korona-			
járadék á 70.— K	1260		
Különféle sorsjegyek ...	2100		
Ingatlan	11800		
Vegyések	155		
	2832601 14		2832601 14

Kisjenő, 1914. december hó 31-én.

Vály, s. k.
ig. alelnök.

Messzer Lipót, s. k.
ig. elnök.

Könyvelésért:
Toldy Lajos, s. k.

Csukay, s. k.
igazgató.

Braun, s. k.
igazgató.

Mann, s. k.
igazgató.

Ezen mérleg-számlát a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítottuk és azt mindenben helyesnek és rendben levőnek találtuk.

Kisjenő, 1915. február hó 3-án.

Dr. Patkós Gábor, s. k.
felügy. biz. elnök.

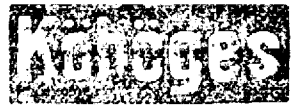
Beck Mór, s. k.
felügy. biz. tag.

Riszdorfer Gyula, s. k.
felügy. biz. tag.

Lówy Károly, s. k.
felügy. biz. tag.

Millió

ember használat

rekedség, hurut, elnyájkasodás torok-hurut, fullasztó és görsös köhögés ellen a 5516

Kaiser-féle mellpasztillát

3 „Fenyőjeggyel“

6050 bizonyítvány orvosoktól és magánemberek elismerő levele a legjobb ajánlás a biztos sikerre és közkedveleire. — Egyetlen hasonló készítmény sem tud ilyen hatást elérni. Különösen kellemes és jóízű cukorka. — 20, 40 és 60 filléres dobozban.

Kapható:
Szokoly Sándor, Hajós Árpád, Gator Pál, des Kelemen, Breuer Pál, Ring Lajos, Rozsnyai Mátyas, Vojtek Kálmán, Erebs Géza, Berger Gyula, Vajdits György, Heha Vilmos, Götz Károly, Bernát János, Kárpáti János gyógyszerárban, Vojtek és Welsz drogeria, Házsa Nestor drogeria, Török A. és Társa „Angyal“ drogeria Arad, Stodolni Dező gyógyszerár Ujrad, Zombory János gyógyszerár Ujrad, Ujrad, Adler Lajos Gyula gyógyszerár M.-Pécska, Ors Retső Pankola, Teffert Károly gyógyszerár Elek, Krausz Elemér gyógyszerár Glogovác, Zelgmondovics Géza Irls gyógyszerár Lippa, Székely Zoltán gyógyszerár Csérmén, Bauer Károly gyógyszerár Kézvemes, Roxim János gyzr. G.-Pécska

Eladók és veszek

Burgonyát,
Tarhonyát,
Szalonnát,
Disznósírt

métermázsánként és waggontételekben

Kalmár Endre Arad,
Asztalos S.- és Chorin-utca
sark terményüzlet.

Kereskedő-segéd

katonamentes, ki a füszer-, rövidáru-, vas- és pamut-szakmában teljesen jártas és a három országos nyelveket beszéli, azonnal

felvétetik.

Ajánlatokat bizonyítvány másodlatokkal küldendők.

Bienenstock Sándor, Zám.

Aradi Ipar- és Népbank.

Vagyon.

Mérleg-számla 1914. december 31 én

Teher.

	Korona	fl.	Korona	fl.		Korona	fl.
Készpénzkészlet	812.821	77			Résztvénytőke:		
Más intézeteknél elhelyezett tőkék	840.197	83	1,152.519	40	18.125 db 4 400 kr		5,250.000
Tárcaváltók			19,147.159	07	Tartalék-alapok:		
Záloglevél kölcsönök	918.766	84			Általános tartalék-alap	1,706.174	53
Községi kölcsönök	198.525	86	1,115.292	70	rendkívüli tartalék-alap	100.000	—
Jelzálog kölcsönök			541.163	—	értékpapír ár. különb. tart.-alap	40.000	—
Aradi hitelegylet tartozása			167.623	—	ingatlan értékesítési tart.-alap	40.000	—
Zálogházi kölcsönök			19.920	—	hitelegyleti tartalék-alap	11.404	24
Előlegek értékpapírokra			174.768	—	Csejthei Varjassy József-alap	9.480	94
Folyószámlai adósok			3,250.739	09	tisztviselői nyugdíj-alap	249.852	28
Értékpapírok* és sorsjegyek			1,415.236	68	Hitelegyleti 5%-os biztossági alap		6.781
Nyugdíj-alap értékpapírjai			182.884	60	Betétek:		
Osztálysorsjegyek, éro- és idegen pénzek, szelvények stb.			7.690	11	takarékbetéti könyvesköre	5,895.311	53
Ingtalanok:					folyószámlai betétek	1,212.334	28
Szabadutca-tér 19. és Hassinger-u. 2. sz. házak	210.923	11			Visszleszámított váltók		
intézeti ház Békéscsabán	198.818	12			Szerződéses hitelek		
egyéb ingatlanok	155.303	60	565.044	83	Átruházott záloglevél- és községi kölcsönök;		
Adósok			343.319	62	melyekből a magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankjára 683.425-93 kor. van átruházva		1,002.401
Előre fizetett- és hátralékos kamatok			174.653	86	Hitelezők		971.565
Felszerelések leírás után			67.440	—	Be nem fizetett betéti kamat-adók		25.497
					Fel nem vett osztalékok és zálogteleslegek		8.687
					Előre felvett kamatok és elszámolatlan jövedelem		207.661
					Nyereség:		
					1913. évről	22.922	52
					1914. évi nyereség	463.730	46
			28,825.453	96			28,825.453
							96

*Ebből állampapír, záloglevél és községi kötvény: 683.650 korona n. k.

Arad, 1914. évi december 31-én.

Hohs Béla, s. k.
vezérigazgató.Gellényi Géza, s. k.
főkönyvelő.Szalay Károly, s. k.
elnök-igazgató.Dr. Bohus Lajos, s. k.
igazgató.Institoris Kálmán, s. k.
igazgató.Keresztes Ferenc, s. k.
igazgató.Purgly János, s. k.
igazgató.Dr. Tagányi Sándor, s. k.
igazgató.Walder Gyula, s. k.
igazgató.

Jelen vagyon- és teherkimutatást a törvény és alapszabályok értelmében megvizsgáltuk és rendben találtuk.

Dr. Priegl István, s. k.
f. ü. biz. elnök.Kohn S. N., s. k.
f. ü. biz. tag.Steigerwald Alajos, s. k.
f. ü. biz. tag.Grabner Károly, s. k.
f. ü. biz. póttag.

Az Aradi Ipar- és Népbank felügyelő bizottságának jelentése az 1914. üzletéről

Tisztelt Közgyűlés!

A kereskedelmi törvény és az intézeti alapszabályokban előírt kötelességünknek megfelelően, az intézet ügykezelését a lefolyt üzletévben megtartott vizsgálataink alkalmával gondosan ellenőrizvén, tisztelettel jelentjük hogy az intézet kezelése alatt álló pénz és értékkészlete a szabályosan vezetett könyvekkel mindenkor egyezően és hiány nélkül találtuk.

Az igazgatóság által elénk terjesztett 1914. évi zár-

számadásokat, mérleget, valamint a veszteség- és nyereség számlát, a helyesen lezárt könyvek és zárszámadások alapján a törvény és alapszabályoknak megfelelően összeállítottaknak találtuk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóságnak az 1914. évi 486,652-98 korona nyereség felosztására vonatkozó javaslatát.

Indítványozzuk ennél fogva, hogy az igazgatóságnak az 1914. üzletévre vonatkozólag a felmentvény megadásának és ugyanezt a saját részünkre is kérjük.

Kelt Aradon, 1915. évi január hó 29-én.

Az Aradi Ipar- és Népbank felügyelő-bizottsága:

Dr. Priegl István, s. k.
f. ü. biz. elnök.Kohn S. N., s. k.
f. ü. biz. tag.Steigerwald Alajos, s. k.
f. ü. biz. tag.Grabner Károly, s. k.
f. ü. biz. póttag.